

Стопанска Банка АД - Скопје

**Годишен извештај
за 2022 година**

Скопје, април 2023 година

Содржина:

Преглед на активностите во 2022 година	1
Економско опкружување.....	4
Банкарски сектор и СБ.....	8
Финансиско работење	8
<i>Приходи од камати.....</i>	<i>8</i>
<i>Приходи од провизии и надоместоци</i>	<i>9</i>
<i>Оперативни расходи</i>	<i>10</i>
Средства и Обврски	10
<i>Средства.....</i>	<i>10</i>
<i>Депозити и капитал.....</i>	<i>11</i>
Банкарство на мало.....	11
<i>Депозити на население.....</i>	<i>12</i>
<i>Кредитирање на население</i>	<i>13</i>
<i>Картична дејност</i>	<i>14</i>
<i>Банкарско осигурување и соработка со Пензискиот фонд.....</i>	<i>14</i>
<i>Услуги на Контакт центарот и i-bank услуги</i>	<i>14</i>
<i>СББ сегментот</i>	<i>15</i>
Корпоративно банкарство.....	15
Управување со ризици	21
<i>Управување со кредитен ризик</i>	<i>23</i>
<i>Управување со ликвидносен ризик</i>	<i>25</i>
<i>Управување со ризикот од промена на каматните стапки</i>	<i>27</i>
<i>Управување со валутен ризик.....</i>	<i>28</i>
<i>Управување со оперативен ризик</i>	<i>29</i>
Адекватност на капиталот, Интерен процес на оценка на адекватност на капиталот и Стрес тест	31
Активности за контрола на усогласеноста со прописите, спречување на перење пари и борба против финансирање на тероризмот.....	32
Заштита на лични податоци.....	Error! Bookmark not defined.
ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ЗА 2022 ГОДИНА	Error! Bookmark not defined.

Согласно член 352 од Законот за трговски друштва, членовите на Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје (во понатамошен текст: „СБ“ и/или „Банката“) го подготвуваат приложениот Годишен извештај за работењето на Стопанска банка АД – Скопје за 2022 година. Извештајот се доставува до Надзорниот одбор кој го разгледува, одлучува по истиот („претходно усвојување“) и подготвува Писмено мислење и ги доставува до Собранието на акционери за разгледување и одобрување.

Согласно член 384, став 7 од Законот за трговски друштва, Годишниот извештај објективно ги презентира и објаснува главните фактори и околности коишто имаа влијание на работењето на Банката како и сите останати задолжителни елементи кои се важни за инвеститорската јавност и сите останати засегнати страни.

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

УПРАВЕН ОДБОР

Диомидис Николетопулос

Генерален извршен директор и
Претседател на Управен одбор

Тони Стојановски

Генерален директор за корпоративно банкарство
и член на Управен одбор

Милица Чапаровска - Јовановска

Генерален директор за банкарство на мало
и член на Управен одбор

Бојан Стојаноски

Генерален директор за управување со ризици
и член на Управен одбор

Преглед на активностите во 2022 година

Минатата година беше одбележана со продолжување на неизвесноста, која покрај постковид-ефектите беше надополнета со почетокот на руско-украинската криза предизвикувајќи раст на инфлацијата (особено зголемување на цените на храната и електричната енергија). Сите овие фактори ги влошија изгледите за глобален економски раст во изминатата година. Соочени со глобалната инфлација која достигна повеќедецениски максимум, централните банки ширум светот се фокусираа на заострување на монетарната политика, поточно на зголемување на каматните стапки, со што се заострија финансиските услови и се зголемија трошоците за задолжување. Банкарскиот сектор покажа дека поседува висок капацитет за справување со кризата, притоа преземајќи мерки и активности за амортизирање на шоките, со што се поддржуваат клиентите и се обезбедува деловниот континуитет во новото опкружување. Новите услови за работа наметнаа зголемени трошоци за работење и потреба од прилагодување на деловниот модел на сите стопански субјекти, вклучително и на банките.

Генерално, домашната економска активност е во согласност со проекциите и очекувањата за натамошно забавување на растот како последица на енергетската криза, ограничувањата во понудата и зголемувањето на трошоците на животот, фактори кои наметнаа заострување на финансиските услови на глобално ниво. Продолжи кредитната поддршка на домашната економија од страна на деловните банки, која забрза во последниот квартал од годината како карактеристичен тренд за крајот на годината. Надворешната позиција на економијата овозможува девизните резерви правилно да се одржуваат во безбедната зона. Сепак, неизвесноста и ризиците за глобалната и домашната економија на краток и среден рок остануваат високи, а војната во Украина останува главен извор на нарушувања, особено на пазарите на енергија и храна.

Во вакво деловно опкружување, раководството на Банката и сите вработени беа активно ангажирани за обезбедување континуитет во извршување на оперативните активности, потребите на клиентите, економијата и општеството во целина. Главниот фокус беше ставен на подобрување на дигиталната инфраструктура, која во денешно време е повеќе од неопходен начин на комуникација. Банката останува посветена и тесно поврзана со своите клиенти, секогаш обидувајќи се да ги предвиди и процени нивните потреби нудејќи разумни и одржливи решенија и финансиски совети. Банката продолжува да го следи развојот на кризата и да ги презема сите потребни мерки.

Како една од системски значајните банки, Стопанска банка продолжи со успешни резултати и во 2022 година, слично како и претходните години, односно добивката пред оданочување изнесува 2.617 милиони денари. Вкупната актива на Банката бележи зголемување од 8% и изнесува 122.783 милиони денари. Со вкупен капитал и резерви од

22.202 милиони денари, Стопанска банка останува највисоко капитализирана банка со стапка на адекватност на капиталот од 16,6%.

Финансиски показатели

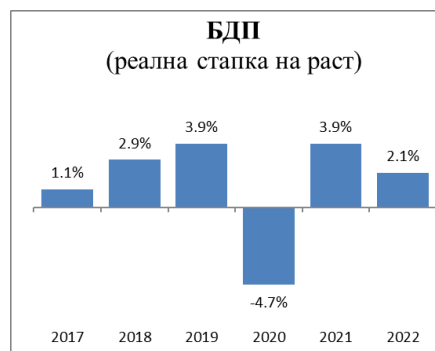
во милиони евра	2021	2022	промена %
Индикатори на Билансот на успех			
Нето приходи од камати	62.4	68.4	9.6%
Нето приходи од провизии	13.5	14.6	8.1%
Вкупни приходи	85.2	95.2	11.7%
Оперативни трошоци	-29.4	-32.1	9.2%
Нето оперативни приходи	55.7	63.1	13.3%
Исправка на вредност	-11.5	-20.5	78.3%
Добивка пред оданочување	44.3	42.6	-3.8%
Нето добивка	40.0	38.6	-3.5%
Индикатори на Билансот на состојба			
	2021	2022	промена %
	1,851.5	1,996.7	7.8%
Вкупна актива			
	321.2	361.0	12.4%
Вкупен капитал			
Регулаторен капитал	241.8	273.0	12.9%
Кредити на клиенти (нето)	1,266.3	1,396.8	10.3%
Вкупни кредити (брuto)	1,309.4	1,449.1	10.7%
Кредити на население	850.2	908.2	6.8%
Корпоративни кредити	459.2	540.9	17.8%
Резервации	43.2	52.3	21.1%
Вкупни депозити	1,455.1	1,535.0	5.5%
Депозити на население	1,077.4	1,138.1	5.5%
Корпоративни депозити	377.7	396.9	5.5%
Финансиски коефициенти			
	2021	2022	промена (бп)
	4.1%	4.1%	0.1
Нето каматна маргина			
	34.5%	33.8%	-70.7
Коефициент на расходи/приходи			
Поврат на средства - ROA	2.2%	2.0%	-23.5
Поврат на капитал - ROE	13.3%	11.3%	-195.5
Коефициент на кредити/депозити (брuto)	90.0%	94.4%	441.7
Коефициент на адекватност на капиталот	16.5%	16.6%	14.5
Оперативни индикатори			
	2021	2022	change
Број на филијали	64	62	-2
Број на вработени (крај на период)	983	979	-4

Забелешка: Сите податоци во овој Извештај што се однесуваат на Стопанска Банка АД – Скопје се врз основа на финансиските извештаи изготвени во согласност со сметководствените прописи кои се применуваат во земјата и регулативата на НБРСМ

Економско опкружување

Во 2022 година, банкарскиот систем работеше во услови на зголемени ризици поради руско-украинската криза и инфлациските притисоци поврзани со енергетската криза. Неизвесноста од продолжената геополитичка криза и растот на инфлацијата, особено во делот на цените на храната и енергијата, предизвикуваат забавување на глобалната економска активност со потенцијални негативни економски прелевања. Сето ова придонесе кон зголемување на каматните стапки од страна на банките низ целиот свет. Се очекува сите овие прашања да останат актуелни и во 2023 година.

Во просек, домашната економија оствари реален раст од 2,1% на годишна основа, за целата 2022 година, што претставува забавување во однос на растот од 3,9% во претходната година главно поради неповолните ефекти од енергетската криза и растот на трошоците врз одредени сектори од економијата. Најголем позитивен придонес кон растот имаа трговските дејности, додека негативен придонес се забележа од индустријата и градежништвото. И покрај намалувањето на реалните плати, личната потрошувачка, при крајот на годината, забележа раст, поддржан од зголемувањето на приватните трансфери. Сепак, актуелната глобална политичка нестабилност не дава позитивни изгледи за 2023 година.

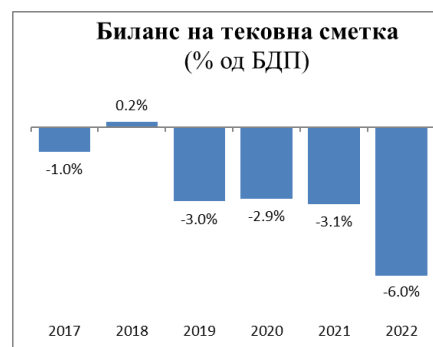
Нарушените глобални синџири на понуда и неусогласеноста на понудата и побарувачката предизвикана од руско-украинската криза, резултираа со висока инфлација ширум светот, која не е забележана во последните две децении, особено во делот на цените на храната и енергијата. **Просечната стапка на инфлација во домашната економија за 2022 година беше 14,2%, имајќи предвид дека годишната стапка изнесуваше 18,7%.** Сеуште постои висока неизвесност во движењето на цените на примарните производи во следниот период.

Во буџетот на РСМ за целата 2022 година е остварен дефицит од 577 милиони евра. Воден од посилните перформанси кај приходите (раст од 11,5%) во однос на расходите (раст од 8,4%), буџетскиот дефицит во 2022 година се редуцираше на 4,5% од БДП. Буџетскиот дефицит во целост е финансиран преку задолжување на државата на странскиот и на домашниот пазар, како и од депозитите на државата кај Народната банка. Остварениот буџетски дефицит за 2022 година претставува 83% од планираниот дефицит на Буџетот за 2022 година. На крајот од 2022 година **јавниот долг** изнесуваше 7.702,9 милиони евра или 59,7% од БДП. Во согласност со Стратегијата за управување со јавниот долг, останува стремежот да се намали нивото на јавен долг значајно под мастрискиот критериум од 60% до 2026 година.

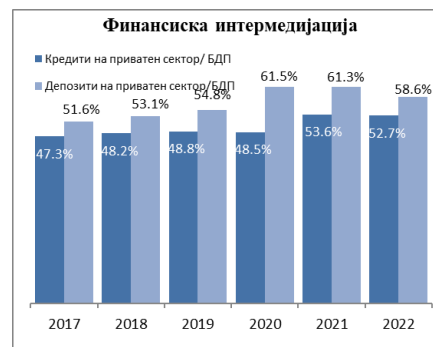
Надворешната позиција во 2022 година се зголеми резултирајќи со дефицит на тековната сметка од 772.4 милиони евра или 6,0% од БДП. Приватните трансфери пораснаа достигнувајќи 2,444.5 милиони евра, што е за 29,3% повеќе од претходната година, покривајќи 90,1% од трговскиот дефицит. Во однос на финансиската сметка, странските директни инвестиции исто така пораснаа за 60% споредено со 2021, достигнувајќи 754 милиони евра. Соодветното ниво на бруто девизните резерви (3,862.9 милиони евра или 3,7 месечна покриеност на увозот) овозможи доволна амортизација при потенцијални непредвидени шокови.

Во текот на 2022 година, НБРСМ продолжи со затегнување на монетарната политика, коешто започна од крајот на 2021 година, со активно управување со ликвидноста преку интервенциите на девизниот пазар, како и преку зголемување на каматните стапки. Девизните резерви се на задоволително ниво, а девизната ликвидност во банкарскиот систем останува соодветна. По повеќекратното зголемување, на крајот на 2022 година, референтната каматна стапка на благајничките записи достигна ниво од 4,75%. Со оглед на неизвесноста во однос на идните движења на инфлацијата и тензиите во Украина, НБРСМ наведува дека ќе продолжи внимателно да ги следи случувањата и потенцијалните ризици, нагласувајќи ја подготвеноста да дејствува по потреба, а заради поддршка на девизниот курс.

За време на руско-украинската криза, банкарскиот сектор успеа да остане добро капитализиран, ликвиден и профитабилен. Тој покажа способност да ја поддржи економијата во сложени околности и понатаму да ги исполнува барањата на своите клиенти. На крајот од 2022 година, вкупниот депозитен раст достигна 4,9% на годишно ниво. Притоа, корпоративните депозити забележаа раст од 3,7%, додека депозитите на население пораснаа за 5,8%. Кредитниот раст на крајот од годината достигна 9,4%. Кредитите на население пораснаа за 7,3%, додека корпоративните кредити беа повисоки за 11,5%. Нефункционалните изложености го продолжија надолниот тренд регистрирајќи 2,9% на 31.12.2022. Стапката на кредити/депозити на крајот од годината изнесуваше 86,1%. Стапката на адекватност на капиталот со 31.12.2022 беше 17,7%. Показателите за профитабилност ROA и ROE беа на ниво од 1,5% и 12,2% соодветно. И покрај силните шокови со кои се соочи нашата економија, стабилноста беше зачувана, но ризиците налагаат натамошно будно следење и претпазливост.

Основни макроекономски показатели

	2018	2019	2020	2021	2022
Производство					
Бруто Домашен Производ (реална стапка на раст)	2.9	3.9	-4.7	3.9	2.1
Индустриско производство (годишна стапка на раст)	5.4	3.7	-9.5	1.4	-0.3
Цени, плати и продуктивност					
Индекс на трошоци на живот (годишен просек)	1.5	0.8	1.2	3.2	14.2
Индекс на трошоци на живот (крај на година)	0.9	0.4	2.3	4.9	18.7
Индекс на цени на производители (годишен просек)	-0.3	0.9	0.8	8.5	21.9
Индекс на цени на производители (крај на година)	-0.8	1.1	1.8	15.0	19.8
Реални плати (годишна стапка на раст)	4.4	3.1	6.5	2.3	3.8
Статистика на владини финансии					
Буџетско салдо (% од БДП)	-1.8	-2.0	-8.0	-5.4	-4.5
Надворешен сектор					
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	0.2	-3.0	-2.9	-3.1	-6.0
Извоз на стоки и услуги (во милиони евра)	6,462.9	6,972.1	6,264.7	7,743.9	9,663.7
Увоз на стоки и услуги (во милиони евра)	7,828.2	8,585.2	7,644.6	9,618.4	12,375.7
Извоз на стоки и услуги (стапка на раст)	17.3	7.9	-10.1	23.6	24.8
Увоз на стоки и услуги (стапка на раст)	13.1	9.7	-11.0	25.8	28.7
Бруто надворешен долг (во милиони евра)	7,843.7	8,154.4	8,536.1	9,576.6	10,855.8
Девизни резерви (во милиони евра)	2,867.1	3,262.6	3,359.8	3,643.3	3,862.9
Курс МКД / ЕУР (просек)	61.5	61.5	61.7	61.6	61.6
Монетарни агрегати					
M1 стапка на раст (дек. / дек.)	18.7	17.2	16.4	8.7	6.0
M2 стапка на раст (дек. / дек.)	11.8	9.9	11.2	10.3	6.4
M2 денари стапка на раст (дек. / дек.)	14.5	12.7	10.6	5.5	4.9
M4 стапка на раст (дек. / дек.)	11.8	9.3	6.9	7.0	5.1
M4 денари стапка на раст (дек. / дек.)	14.0	11.4	5.5	1.7	2.9
Кредити на приватен сектор	7.3	6.0	4.7	8.3	9.4
Каматни стапки					
Пазар на пари (годишен просек)	1.1	1.1	1.1	1.0	1.5
Благајнички записи (годишен просек)	2.9	2.3	1.6	1.3	2.5
Пазар на пари (крај на период)	1.1	1.1	1.1	1.1	2.5
Благајнички записи (крај на период)	2.5	2.3	1.5	1.3	4.8
Пазар на капитал					
Индекс на Македонска Берза - МБИ (стапка на раст на крај на година)	36.6	34.0	1.2	30.8	-8.1

Извори: Министерство за финансии, Државен завод за статистика, Народна Банка на РСМ

Банкарски сектор и СБ

(во милиони евра)

Позиција/Показател	Банкарски сектор	СБ	Пазарен удел
Вкупна актива	11,127.3	1,996.7	17.9%
Вкупни кредити	6,776.0	1,449.1	21.4%
Вкупни депозити	7,573.4	1,535.0	20.1%
Кредитен раст-население	7.5%	6.8%	
Кредитен раст-правни лица	11.4%	17.8%	
Депозитен раст	5.1%	5.5%	
Поврат на средства (ROA)	1.5%	2.0%	
Поврат на капитал (ROE)	12.2%	11.3%	
Трошоци / Приходи (C:I)	47.8%	33.8%	
Нето каматна маргина (NIM)	2.7%	4.1%	
Нефункционална изложеност	2.9%	3.9%	
Адекватност на капиталот	17.7%	16.6%	

Извор: Податоците за банкарскиот сектор се од НБРСМ

Стопанска Банка АД Скопје поседува 18% од вкупната актива на банкарскиот сектор и приближно 1/5 од депозитите и кредитите. Во 2022 година, реализираната стапка на раст на бруто кредитите беше 10,7% и 5,5% на депозитите. Во анализираниот период, перформансите на Банката беа во многу аспекти подобри во споредба со вкупниот банкарски сектор како што е прикажано погоре. Имено, повратот на средства беше 2,0% наспроти 1,5%, нето каматната маргина 4,1% наспроти 2,7% и коефициентот трошоци/приходи далеку под банкарскиот сектор со извонредни 33,8% наспроти 47,8%. Стапката на адекватност на капиталот беше 16,6%.

Финансиско работење

Најважните аспекти од финансиското работење на Банката се посочени подолу:

Приходи од камати

Во текот на 2022 година, приходите од камати на кредити на население изнесуваа 50,2 милиони евра, со што имаа најголемо учество во вкупните приходи од камати од 69,8%. Во исто време, каматните приходи од корпоративни и други активности (инвестиции во хартии од вредност, меѓубанкарски пласмани и др.) изнесуваа 21,8 милиони евра, односно беа повисоки за 20,4% споредено со претходната година. Во услови на висока и брзорастечка инфлација и затегнување на монетарната политика од страна на Народната

банка, која се фокусира на зголемување на каматните стапки, вкупните приходи од камати изнесуваа 71,9 милиони евра.

Во милиони евра

	2021	2022	% промена
Приходи од камати	66.8	71.9	7.6%
Кредити на физички лица	48.7	50.2	3.1%
Кредити на правни лица	13.3	15.5	16.5%
Останато	4.8	6.3	31.3%

Расходи од камати

Банката регистрираше намалување на расходите од камати во просек околу 18%.

Во милиони евра

	2021	2022	% промена
Расходи од камати	4.4	3.6	-18.2%
Депозити на физички лица	3.3	2.2	-33.3%
Депозити на правни лица	0.3	0.4	33.3%
Останати обврски	0.8	0.9	12.5%

Нето приходи од камати

Нето приходите од камати изнесуваа 68,4 милиони евра и се зголемија за 9,6% главно поради интензивните кредитни активности и зголемувањето на кредитното портфолио.

Во милиони евра

	2021	2022	% промена
Нето каматни приходи	62.4	68.4	9.6%
Каматни приходи	66.8	72.0	7.8%
Каматни расходи	4.4	3.6	-18.2%

Приходи од провизии и надоместоци

Во 2022 година, нето приходите од провизии и надоместоци достигнаа 14,6 милиони евра. Најзначајниот дел (43,8% од вкупните приходи од провизии и надоместоци на Банката) се однесува на надоместоци од трансфери на средства во износ од 6,4 милиони евра, забележувајќи раст од 8,5% во споредба со минатата година. Нето приходот од кредитни активности е втора по големина ставка на надоместок, која на крајот од 2022 година

изнесуваше 3,9 милиони евра, што претставува 26,7% од вкупниот приход од провизии и надоместоци.

Во милиони евра

	2021	2022	% промена
Нето приходи од провизии и надоместоци	13.5	14.6	8.1%
Кредити	3.6	3.9	8.3%
Гаранции	0.8	0.8	0.0%
Трансфер на средства	5.9	6.4	8.5%
Останато	3.2	3.5	9.4%

Оперативни расходи

Во текот на 2022 година, Банката продолжи да се стреми кон оперативна совршеност и во трошочната ефикасност и во управувањето со ризиците, што резултираше со одржување на трошоците во согласност со очекувањата и одржување на одличен кредитен квалитет. Соочени со значително неизвесно опкружување како резултат на глобалната енергетска криза како и огромен раст на инфлацијата, дополнети со ефектите на руската инвазија врз Украина, вкупниот оперативен трошок на Банката достигна 32,1 милиони евра. Воспоставената ефективна политика за ограничување на трошоците во комбинација со растечките приходи допринесе Банката повторно да го намали релативно нискиот коефициент на трошоци во однос на приходи на 33,8%, значително под просекот на банкарскиот сектор.

Средства и Обврски

Средства

Вкупните средства на Банката на крајот од 2022 година изнесуваа 1.996,7 милиони евра, што е за 145,2 милиони евра или 7,8% повеќе во споредба со 2021 година. Банката продолжи да го подобрува својот прудентен пристап со рамномерен раст, соодветна ликвидност и силна капитална база. Учеството на ликвидната актива во вкупната актива на Банката изнесува 18,3%. Вкупното кредитно портфолио достигна 1.449,1 милиони евра, од кои 540,9 милиони евра отпаднаа на корпоративни клиенти, додека

изложеностите кон население изнесуваа 908,2 милиони евра.

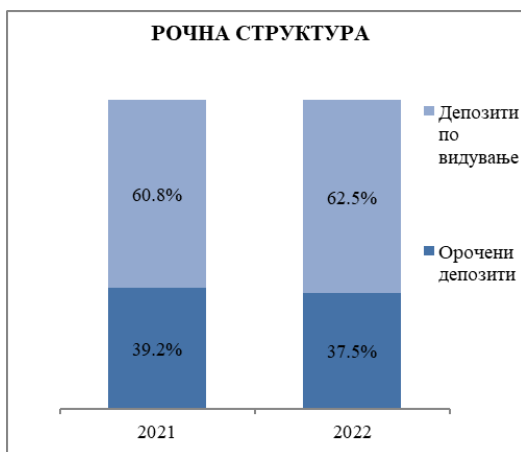
Депозити и капитал

Депозитната база на Банката се зголеми за 5,5% или 79,9 милиони евра. Депозитите продолжуваат да бидат главниот извор на финансирање на Банката, во износ од 1.535,0 милиони евра и како резултат, на крајот од 2022 година, коефициентот на кредити во однос на депозити достигна 94,4% на бруто основа, доволен за да овозможи силен кредитен потенцијал.

Валутната структура на депозитната база укажува на стабилно учество на депозитите во домашна валута од 57,2% (57,6% во 2021 година)

Капиталот на Банката изнесуваше 361,0 милиони евра на крајот од 2022 година и како таков, тој се уште е највисок во банкарскиот сектор во земјата, обезбедувајќи солиден коефициент на адекватност и квалитетен извор на долгорочно финансирање.

Банкарство на мало

Сегментот население во 2022 година се рехабилитираше од ефектите на долготрајната пандемија и покажуваше знаци на нормализирани текови. Меѓутоа, стартот на конфликтот во Украина, цените на енергенсите и брзорастечката инфлација неминовно влијаеа пред се врз куповната моќ на граѓаните, но и на нивните апетити и амбиции за претстојниот период.

Народна банка на Република Северна Македонија во неколку наврати во текот на годината ги зголеми референтните каматни стапки со што даде јасни насоки за успорен раст на кредитирањето како кај населението така и кај компаниите што има за крајна цел зауздување на инфлаторните влијанија. Растот на каматните стапки на кредитните производи беше постепен со цел избегнување на ситуација на преоптовареност на клиентите и намалување на квалитетот на кредитното портфолио.

Овие трендови продолжија и со крајот на годината и ефектите несомнено ќе се прелеат во следната, 2023 година.

2022 година, Стопанска банка ја посвети на зајакнување на својата позиција во сегментот население преку понатамошна оптимизација на својата мрежа на филијали, инвестиција во нови современи АТМ уреди, продлабочена понуда во i-bank дигиталните услуги како и во зајакнување на својата кредитна и депозитна понуда за граѓаните.

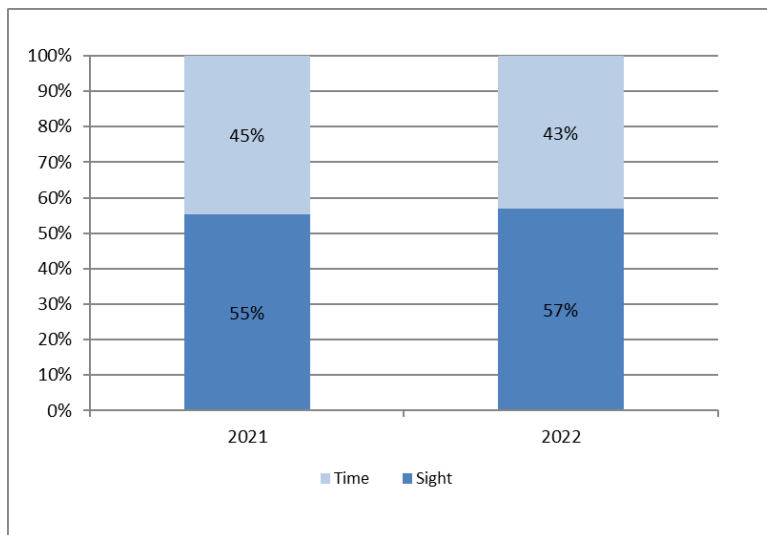
Депозити на население

Базата на депозитите од население порасна во текот на 2022 година и достигна ниво од 1,08 милијарди, пресликувајќи ја, во континуитет, довербата која базата на клиенти ја има во Банката.

Коефициентот на депозитите по видување во однос на орочените депозити остана избалансиран, незначително на страната на депозитите по видување, ако се земе предвид дека клиентите сеуште преферираат да имаат ликвидни тековни средства за времетраењето на Ковид кризата, дополнително на депозитите со најниски каматни стапки.

Коефициентот помеѓу странската валута и локалната валута е воглавно избалансиран и се чини дека клиентите имаат прилично избалансирана потреба од едното или другото.

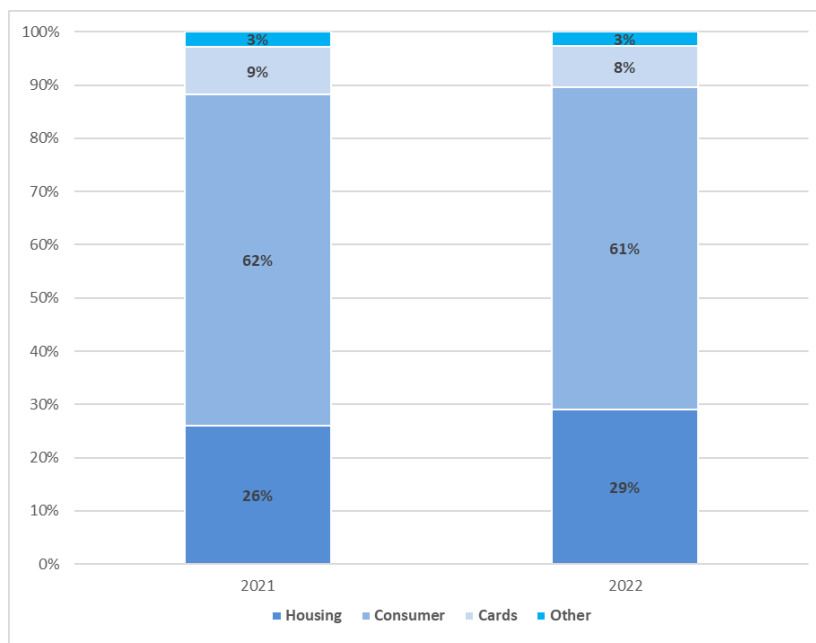
Структура на депозитите по видување/ орочените депозити

Кредитирање на население

Зголемен фокус во 2022 година добија обезбедените кредити за население – станбен и потрошувачки обезбеден кредит за кои клиентите пројавија поизразен интерес од претходни години. Поткрепени со промотивни понуди постигнат беше пораст од 6,6% во кредитирањето на населението, споредено со 2021 година.

Структура на портфолиото на население

Портфолиото на **станбени кредити** продолжи со забрзан пораст достигнувајќи речиси 20% пораст споредено со 2021 година додека потрошувачките кредити и кредитните картички се задржаа на истото ниво од претходните години.

Картична дејност

Банката продолжи да го развива и негува своето картично портфолио и најголемо семејство платежни картички на пазарот, што придонесе до пораст на бројот на трансакциите во трговија за речиси 16% додека во вредност порастот достигна и до 23%.

Значаен е ефектот и на трговците кои се почесто одбираат да ги продаваат своите услуги и производи online па нивните трансакции учествуваат во целокупниот пораст на POS трансакции. Банката секоја година соработува со се повеќе клиенти во овој домен, бележејќи пораст во 2022 година за 13,5%.

Повлекувањето на готовина од АТМ-ите стагнира и се одржува на нивото на претходните години што емпириски покажува дека готовинските плаќања значително се намалуваат.

Банкарско осигурување и соработка со Пензискиот фонд

Како дел од проширените услуги достапни преку филијалите и контакт центарот на Банката, продажбата на банкарското осигурување е во постојан подем, обезбедувајќи притоа нов стабилен приход за Банката.

Покрај продажбата на осигурителни полиси вградени во кредитната понуда, вработените на Банката интензивно продаваа и самостојни осигурителни полиси: животното осигурување и разновидни полиси за осигурување – неживот. Порастот во 2022 година овие два домени е повеќекратен во споредба со 2021 година, поточно над 600% кај животното осигурување и над 120% кај осигурување – неживот.

Дополнително, со отпочнување на соработката со Триглав Пензиско Друштво во втората половина од 2022 година реализирани се и првите 1.577 договори за членство што е солиден старт на соработката која и понатаму се продлабочува.

Услуги на Контакт центарот и i-bank услуги

Контакт центарот достапен 24/7 продолжи да биде канал за интеракција со клиентите по различни основи и зголемениот просек од 50.000 месечни интеракции (повици и e-mail пораки) за време на ковид пандемијата продолжува и во 2022 година. Тимот на контакт центарот продолжува да ги проширува своите дејности во насока на продажба, советодавни услуги за клиентите и секако 24/7 поддршка за картичките, трговците и за корисниците на i-bank услугите.

Дигиталните и директните банкарски платформи глобално се во континуиран пораст и овој тренд го следат и нашите клиенти. Под i-bank брендот, Стопанска банка на клиентите им нуди богати дигитални решенија достапни 24/7 преку компјутер, мобилен уред или телефон. Понудата во паралела се збогатува со нови функционалности во согласност со

потребите на клиентите на пазарот и овој процес продолжува и во 2022 година кога се воведени: распределба на девизен прилив, можност за блокирање и деблокирање на платежни картички како и воспоставување на персонализирани контроли за картичките (по вид на трансакција, износ, канал и сл.), мобилно банкарство за правни лица итн.

Кај физичките лица во 2022 година бележиме пораст од 18% на вкупниот број на i-bank корисници, 13% пораст во бројот на клиенти кои реализираат трансакции преку i-bank каналите и 8% пораст во бројот на трансакции реализирани преку овие канали во споредба со 2021 година.

Правните лица исто така продолжуваат со зголемен интензитет да ги користат i-bank каналите, при што со достапноста на m-banking и за правни лица бројот на корисници кои плаќаат преку системот порасна за над 300% во споредба со 2021 година.

СББ сегментот

Наспроти сите предизвици со кои се соочи стопанството во текот на 2022 година, а и претходно, во годините афектирани од ковид пандемијата, можеме да заклучиме дека активната кај микро и малите компании сепак беше насочена кон развој и проширување на делувањето. Во таа насока, забележан беше значителен пораст во кредитирањето во овој сегмент споредено со 2021 година и тој достигна 22% при што клиентите доминантно побаруваа кредити за обртен капитал а поради растечките цени на енергенсите забележавме зголемен инвестициски циклус кај нашите клиенти во производство на електрична енергија за сопствени потреби од обновливи извори на енергија, при што Банката понуди соодветни кредитни решенија.

Нашиот тим продолжи да биде во поддршка на компаниите без оглед на нивната големина и фаза во животниот циклус, нудејќи им персонализирани совети, производи, услуги и решенија. Можноста да се користат во зголемен обем и дигиталните сервиси на Банката за компаниите значи намалена оператива и зголемена заштеда на ресурси и финансии и секако продлабочена соработка со Банката.

Корпоративно банкарство

По период од две години нарушена економска активност поради ковид пандемијата, макроекономското опкружување во 2022 година продолжи да носи сериозни предизвици како во реалниот, така и во финансискиот сектор. Годишната започна со воена ескалација на геополитичките неизвесности од руско-украинскиот конфликт, кои се прелеаја на целата светска економија, резултирајќи со енергетска криза, турбуленции на пазарите и растечка инфлација. Притоа, инфлаторниот притисок врз глобалната економија, кој предизвика затегање на монетарната политика на централните банки ширум светот, креираше средина на каматни стапки кои се на историско највисоко ниво во последните десет години.

Во дадените пазарни услови, со бројни неизвесности, Стопанска Банка АД Скопје и во 2022 година продолжи со реализација на дефинираната стратегија за раст на корпоративното кредитирање и зголемување на нејзиното пазарното учество во овој сегмент на банкарскиот пазар. Широката лепеза на производи и услуги кои Банката секојдневно ги испорачува на компаниите од сите сектори на економијата, дизајнирани за секоја компанија посебно согласно нејзините потреби и карактеристики на бизнис-моделот, генерираат побарувачка и продукција на корпоративни кредити кои носат раст на корпоративното портфолио на Банката. Така, остварениот годишен раст на корпоративното кредитно портфолио на Банката во 2022 година изнесува 16,85%, односно 64,32 милиони евра во денарска противвредност. Како резултат на тоа, пазарниот удел на Банката во корпоративното кредитирање, заклучно со декември 2022, година достигна ниво од 16,26%, што е зголемување за 0,84 п.п. во однос на претходната 2021 година.

Во текот на 2022 година, Банката продолжи да ја зголемува понудата на производи и услуги за компаниите. Покрај традиционалните банкарски производи и услуги во делот на кредитирањето на потребите за работен капитал и инвестициски активности на компаниите, во 2022 година, Банката преку својата новооснована компанија Стопанска Лизинг ДООЕЛ Скопје, ја збогати понудата на производи во делот на финансискиот и оперативниот лизинг. Истовремено, корпоративните клиенти на Банката имаат пристап до можности за финансирање преку отворените кредитни линии на Банката со Развојната Банка на Северна Македонија и Европската инвестициска банка како и Европската банка за обнова и развој.

Воедно, заедно со кредитниот раст, Банката во континуитет посветува внимание на мониторинг и анализа на квалитетот на корпоративното портфолио, со цел одржување на неговиот квалитет и перформанси.

Во глобалното нестабилното и непредвидливо пазарно опкружување, како и силната конкуренција на пазарот, Стопанска Банка АД Скопје продолжува да ја остварува својата стратешка цел – зголемување на пазарното учество преку раст на кредитното портфолио со истовремено одржувањето на неговиот квалитет и максимизирање на профитабилноста. Во наредниот период, покрај континуираната поддршка во финансирањето на потребите за работен капитал и нови инвестиции на постојните и новите корпоративни клиенти, Стопанска Банка ќе се насочи и кон финансирање на големите инфраструктурни и енергетски проекти кои се од исклучително значење за енергетската стабилност и идниот економски развој на земјата.

Консолидација

Банката изработува и консолидирани финансиски извештаи во кои е вклучено работењето на друштвото Стопанска Лизинг ДООЕЛ Скопје. Друштвото е правно лице, целосно контролирано од друго правно лице - Банката, позната како матично претпријатие - матична банка. Финансиските извештаи на Стопанска Лизинг ДООЕЛ Скопје, се вклучени во консолидираните финансиски извештаи.

БИЛАНС НА УСПЕХ -Консолидиран

(Во илјади денари)

	Белешка	2022	2021
Приходи од камата		4,423.517	4.113.872
Расходи за камата		(218.776)	(269.831)
Нето-приходи/(расходи) од камата	6	4.204.741	3.844.041
Приходи од провизии и надомести		1.521.304	1.439.240
Расходи за провизии и надомести		(622.666)	(607.750)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	7	898.638	831.490
Нето-приходи/(расходи) од тргување	8	26	(696)
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9		-
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	10	157.425	110.078
Останати приходи од дејноста	11	594.926	463.221
Удел во добивката на придружените друштва	24		-
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	12	(1.234.098)	(772.417)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	13	(27.112)	65.774
Трошоци за вработените	14	(962.641)	(890.490)

Амортизација	15	(130.520)	(123.372)
Останати расходи од дејноста	16	(887.545)	(798.796)
Удел во загубата на придружените друштва	24		-
Добивка пред оданочување		2.613.840	2.728.833
Данок на добивка	17	(242.162)	(262.877)
Добивка за финансиската година		2.371.678	2.465.956

БИЛАНС НА СОСТОЈБА -Консолидиран

	<u>Белешка</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	18	22.469.444	20.867.797
Средства за тргување	19	2.021	1.999
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	20		-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21		-
Кредити на и побарувања од банки	22.1	297.437	278.118
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2	85.916.705	78.037.088
Вложувања во хартии од вредност	23	10.386.884	12.297.667
Вложувања во придружени друштва	24	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1		
Останати побарувања	25	2.582.596	1.562.418
Заложени средства	26		-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	93.408	127.048
Нематеријални средства	28	136.870	111.435
Недвижности и опрема	29	907.733	819.129
Одложени даночни средства	30.2		-

Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31		-
Вкупно средства		122.793.098	114.102.699
ОБВРСКИ			
Обврски за тргување	32		-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	33		-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21		-
Депозити на банките	34.1	2.902.315	1.425.335
Депозити на други комитенти	34.2	94.379.647	89.673.439
Издадени должнички хартии од вредност	35		-
Обврски по кредити	36	1.930.696	1.686.298
Субординирани обврски	37		-
Посебна резерва и резервирања	38	111.922	107.431
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1	892	72.595
Одложени даночни обврски	30.2		-
Останати обврски	39	1.269.287	1.345.262
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31		-
Вкупно обврски		100.594.759	94.310.360
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
Запишан капитал	40	3.511.242	3.511.242
Премии од акции			-
Сопствени акции			-
Други сопственички инструменти			-
Ревалоризациски резерви	40	147.155	112.832
Останати резерви	40	831.373	831.373
Задржана добивка		17.708.569	15.336.892
Вкупно капитал и резерви		22.198.339	19.792.339
Вкупно обврски и капитал и резерви		122.793.098	114.102.699

Консолидирана супервизија

Групата не е предмет на консолидирана супервизија од страна на НБРСМ, согласно Одлуката за консолидирана супервизија. Стопанска Лизинг не е предмет на консолидирана супервизија поради тоа што вкупната актива на подружницата е помала од 1 % од активата на матичната Банка

Адекватност на капиталот

Согласно Одлуката од НБРСМ за консолидирана супервизија, доколку вкупната актива на подреденото лице е помала од 1 % од активата на матичното лице, подреденото лице нема да се вклучи во консолидираните финансиски извештаи за потребите на консолидираната супервизија. Врз основа на погоре наведеното, стапката на адекватност на капиталот не се утврдува на консолидирана основа.

Консолидирана годишна сметка

Групата изработува Консолидирана годишна сметка согласно Законот за трговски друштва. Финансиски информации обелоденети во годишниот извештај за работата, се конзистентни во сите аспекти со консолидираната годишна сметка на Групата и со финансиските информации обелоденети во ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата.

Процент на учество

Матичната банка учествува со 100% сопственост во Стопанска Лизинг ДООЕЛ Скопје.

Управување со ризици

Функцијата за управување со ризици на Стопанска банка АД Скопје се фокусира на одржување на профилот на ризик во рамките на воспоставениот апетит за ризик, притоа обезбедувајќи балансиран раст и соодветен квалитет на кредитното портфолио. Мисијата на Банката за управување со ризици е да обезбеди управување со сите видови ризици за Банката да остане безбедна за своите депоненти и другите засегнати страни, додека со текот на времето создава добри приноси за своите акционери, во согласност со деловната стратегија на СБ, конзистентна со најдобрите практики и целосно усогласени со регулаторните барања.

Стопанска Банка АД Скопје е една од најголемите финансиски институции во земјата која нуди банкарски услуги, преземајќи и управувајќи со ризици како дел од своите дневни активности.

Главната цел на функцијата за управување со ризик на Банката е да го заштити интересот на своите клиенти и акционери преку прудентно управување со ризиците поддржано од силна култура на ризик, како и изобилство на ликвидност и силна капитална база. Банката управува со овие ризици преку сеопфатна рамка што го интегрира управувањето со ризиците во секојдневните деловни активности и стратешкото планирање. Рамката за прифатливо ниво на ризик (Risk Appetite Framework - RAF) се развива и воспоставува со цел да се користи како клучна алатка за управување заради подобро усогласување на деловната стратегија, финансиските цели и управувањето со ризикот и претставува суштински механизам за поддршка на надзорот на извршувањето на стратегијата во рамките на граници на ризик со кои Банката е подготвена да работи.

Примарната улога на независната функција за управување со ризици на Банката е правилно и навремено идентификување, мерење и управување со ризиците во нормални и специфични економски услови, како и надзор дали деловните активности се во согласност со стратегијата и прифатливото ниво на ризик на Банката. Со цел да се одржи адекватен профил на ризик, Банката користи алатки како што се прудентни критериуми за ризик, оценка на ризици, модели за рангирање и вреднување кои постојано се разгледуваат, валидираат и подобруваат во согласност со најдобрите практики во банкарската индустрија.

Ефективното управување со ризиците бара тоа да се спроведува низ целата банка. Структурата за ризик и контрола на СБ се заснова на моделот на управување со „три линии на одбрана“, воведен во 2019 година. Секоја линија има специфична улога и дефинирани одговорности, при што извршувањето на задачите се разликува од контролата на истите. Трите линии тесно соработуваат за да ги идентификуваат, проценат и намалат ризиците. Прво и најважно, бизнисот (вклучувајќи ги и функциите за поддршка) има сопственост над ризиците, со кои управува и презема одговорност (прва линија). Рамката за управување со

ризици на Банката е обезбедена од функцијата Управување со ризици и Усогласеност со прописи (втора линија). Двете функции подразбираат преземање ризик и следење на профилот на ризик. Внатрешната ревизија (трета линија) обезбедува независна контрола, совети и увид во квалитетот и ефективност на внатрешните контроли, управувањето со ризиците, усогласеноста со прописите и управувањето со Банката.

Функцијата за управување со ризици на СБ го поддржува Управниот одбор при дефинирање на прифатливото ниво на ризик, стратегиите, политиките и лимитите на изложеност. Исто така, овозможува увид и поддршка за целата Банка за прашања поврзани со ризик. Главни финансиски ризици за СБ се кредитниот ризик, ликвидносниот ризик и пазарниот ризик. Во актуелните сложени деловни услови, СБ е исто така изложена на нефинансиски ризици како што се оперативниот, ИТ и ризикот од неусогласеност со прописите.

СБ има воспоставена рамка на политики, процедури и стандарди за управување со ризици за да создаде конзистентност низ целата организација и да дефинира барања што се задолжителни за сите деловни единици. Сениор менаџментот на Банката е одговорен за спроведување и за придржување до политиките, процедурите и стандардите. Политиките, процедурите и стандардите редовно се ревидираат и ажурираат за да се рефлектираат промените во барањата, пазарите, производите и практиките.

Во 2022 година, банкарскиот систем работеше во услови на зголемени ризици поради руско-украинската криза и инфлациските притисоци поврзани со енергетската криза. Неизвесноста од продолжената геополитичка криза и растот на инфлацијата, особено во делот на цените на храната и енергијата, предизвикуваат забавување на глобалната економска активност со потенцијални негативни економски прелевања. Неизвесноста се очекува да продолжи и во 2023 година.

Руско-украинската криза донесе потреба за интензивно следење на кредитниот и ликвидносниот ризик. Во таа смисла, СБ изврши неколку видови на стрес-тестови и секторски анализи за да го процени потенцијалниот удар врз нејзината финансиска позиција, што ѝ помогна на Банката да добие понатамошен увид во потенцијалното влијание и да дефинира соодветни митигирачки активности.

Останува цел на Банката, дури и во овие тешки времиња, да се стреми кон континуирано подобрување на рамката за управување со ризици во согласност со идните регулаторни барања и меѓународните стандарди, најдобрите практики и променливите услови на пазарот.

Културата за ризик е важна интегрална компонента на управувањето со ризиците и Банката има активен пристап кон зголемување на свесноста за ризик и зајакнување на културата за ризик на сите нивоа на работење, преку соодветни обуки и работилници.

Управување со кредитен ризик

Како еден од најзначајните ризици на кои Банката е изложена, кредитниот ризик е ризикот дека Банката ќе претрпи економски загуби доколку другата страна не може да ги исполни своите договорни или други финансиски обврски кои произлегуваат од договор за кредит. Од тие причини, за Банката е од суштинско значење да се потпре врз сеопфатно знаење и разбирање на дејноста на клиентот, секторот, управувањето, целите, финансиските показатели, можностите и предизвиците со цел да преземе соодветна одлука. За таа цел, кредитните политики на СБ за прудентно кредитирање вклучуваат детална проценка на ризиците пред која било кредитна одлука и општ сет на минимум стандарди за проценка на кредитниот лимит, одобрувањето, обновувањето и следењето на кредитната изложеност. Извршените кредитни проценки се поддржани од систем за рангирање на ризиците и статистички модел на бодување кој, врз основа на разновидните инпути на квантитативни и квалитативни податоци, обезбедува квантификација на нивоата на кредитен ризик. Конечно, воспоставени се овластени тела за кредитно одобрување со искусни и професионални членови за одобрување и обновување на кредитните изложености.

Откако ќе се воспостави кредитен однос, СБ применува процес на интензивно следење кој овозможува рана идентификација на какво било влошување на профилот на ризик на клиентот или на група клиенти. Процесот на следење се состои од редовно ревидирање на кредитите во текот на животниот циклус на производот, внатрешна класификација на ризиците, систем за рано предупредување и систем за идентификување на сигнали за значително зголемување на кредитниот ризик SICR (Significant Increase of Credit Risk) и неможност за наплата од клиентот UTP (Unlikely to Pay), кои заедно ги идентификуваат раните сигнали на влошување на кредитоспособноста на клиентите и се стремат кон обезбедување навремено преземање на потребни дејства со цел да се минимизира загубата. Кредитната изложеност исто така континуирано се следи според воспоставени лимити на концентрација по сектор, вид на обезбедување, рангирање на должникот итн., во согласност со Рамката за прифатливо ниво на ризик на Банката.

Во линија со најдобрите меѓународни практики, и следејќи го процесот и методологијата за исправка на вредноста и посебна резерва, Банката обезбедува адекватно ниво на резервации за потенцијални загуби по кредити.

Во 2022 година, Банката се справуваше со продолжените ефекти на пандемијата, истовремено соочувајќи се со нови предизвици во форма на инфлација и нејзиното влијание врз целокупната економија. Банката беше во блиска соработка со своите клиенти и сите релевантни заинтересирани страни со цел да помогне во успешното совладување на овие историски предизвици. Независно од негативните влијанија на пандемијата врз економиите во светот, како и инфлацијата и енергетската криза воглавно предизвикани од Руско-украинската војна, Банката успеа да го надогради силниот раст од 2021 година и во исто време да го зајакне квалитетот на кредитното корпоративно портфолио.

Сите нејзини цели во рамки на кредитниот ризик, алатки и јасната структура на процесите на управување со ризици се инкорпорирани во внатрешните кредитни политики и Рамката за прифатливо ниво на ризик на Банката, одобрени од страна на Надзорниот одбор.

Квалитет на кредитното портфолио

Во рамки на имплементираната солидна рамка за управување со кредитен ризик, СБ успеа да одржи солидно и разновидно кредитно портфолио во 2022 година. Растот на кредитното портфолио, проследено со одржување на низок и контролиран коефициент на нефункционални пласмани е една од главните стратешки цели, којашто банката успеа да ја оствари во изминатата година и покрај зголемените инфлаторни притисоци, енергетската криза и предизвиците во синцирите на снабдување.

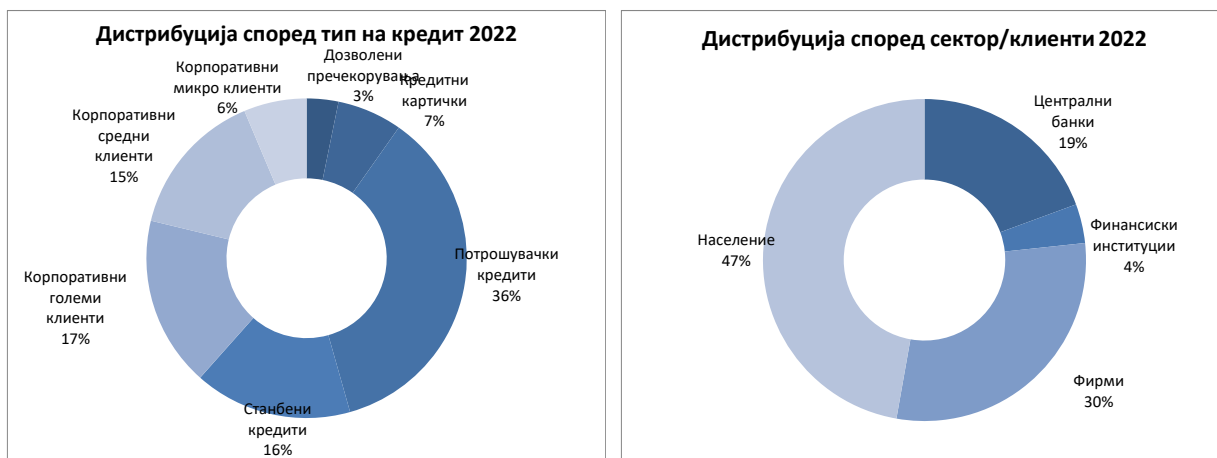
Согласно Методологијата на НБРСМ, секоја изложеност на кредитен ризик се класифицира во една од петте категории (А, Б, В, Г и Д). Изложеноста во рамки на најдобрата категорија на кредитен ризик „А“ е 86,1% во 2022 година, најмногу за сметка на изложеноста класифицирана во „Б“ категорија, која достигна 9,9% во 2022 година со примена на попрудентен overlay пристап (постмодел прилагодувања) при пресметката на исправката на вредност, со цел антиципирање на неизвесноста предизвикана од геополитичката и енергетската криза. Изложеностите класифицирани во категорија „Г“ и „Д“ со висок кредитен ризик сочинуваат 3,0% од кредитното портфолио на Банката.

Структура на концентрацијата

Кредитниот ризик од концентрација е ризик од загуба поради недостаток на диверзификација на ризиците во портфолиото, предизвикан од релативно големи концентрации на изложености кон позитивни и во голема мера поврзани договорни страни (коминтенти). Со цел да се избегнат прекумерни концентрации на кредитен ризик, СБ има за цел да го диверзифицира кредитниот ризик и да утврди лимити кон клиенти поединци и групи на поврзани клиенти (концентрација на должници), изложеност во рамките на

одреден индустриски сектор (концентрација на индустрија), вид на обезбедување итн. Утврдените лимити се ревидираат најмалку на годишна основа како дел од политиките и процедурите за кредитен ризик.

СБ ја следи кредитната изложеност во однос на поставените лимити на концентрација на редовна основа, поткрепувајќи ги заклучоците со соодветни корективни мерки.

Управување со ликвидносен ризик

Банката во континуитет ја одржува ликвидносната позиција на соодветно ниво во однос на сопствената големина и капацитет и на тој начин овозможува непречено извршување на сите банкарски активности и исполнување на регулативните барања од областа на управување со ликвидносниот ризик. Основен извор на средства т.е ликвидност на Банката се депозитите на населението и компаниите, во кои учеството на средствата по видување и платежните сметки изнесува 65%. Овој дел од депозитната основа се карактеризира со движења на дневна основа. Оттука, управувањето со ликвидноста наметнува потреба за одржување на квалитетна ликвидна актива составена од разновидни инструменти по вид, рок и валута, внимателно и соодветно структурирана според ликвидносните потреби на Банката.

Управувањето со ликвидноста на Банката се заснова на подготовка на проекции на паричните текови и усогласување на приливите и достасувањата на обврските. Планирањето и управувањето на ликвидноста се врши на дневна основа со мониторирање во реално време на оние позиции кои имаат најзначајно влијание. Во услови на меѓународна економска и енергетска криза, Банката успешно се справи со сите шокови што претставува потврда на капацитетот и отпорноста на Банката на несакани влијанија.

Банката постојано го ревидира и унапредува системот на управување со ликвидноста кој е составен од воспоставени политики и процедури и механизми на одбрана поставени на три нивоа: прво ниво - оперативно управување од страна на Секторот за средства и ликвидност, второ ниво – идентификување, мерење и контрола на ликвидносниот ризик од страна на Секторот за управување со ризици и трето ниво на одбрана и заштита - Внатрешната ревизија со совети и увид во квалитетот и ефективноста на внатрешните контроли.

Регулаторни обврски

Просечното одржување на денарската задолжителна резерва во текот на 2022 година изнесуваше 100,22% при утврдено регулаторно минимално ниво од 100% што упатува на квалитетно управување со расположливата ликвидност и нејзино вложување во профитабилни ликвидни средства.

Стапката на покриеност со ликвидност (LCR), која претставува базелски ликвидносен стандард дизајниран да обезбеди банките да одржуваат доволна резерва на висококвалитетни ликвидни средства која ќе им овозможи отпорност на значителен ликвидносен стрес во период од 30 календарски дена, Банката ја одржуваше на просечно ниво од 180% споредено со минимално пропишаното ниво кое изнесува 100%.

Интерните ликвидносни показатели кои се известуваат во Народната банка, исто така, се одржуваа над утврдените интерни лимити.

Структура на ликвидни средства

Банката одржува оптимална структура на ликвидни средства согласно ликвидносните потреби и целите на управување со активата и пасивата.

На крајот на 2022 година, структурата на ликвидносни средства е следна:

- Готовина и средства кај НБРСМ – 45%
- Пласмани во банки - 24%
- Хартии од вредност - 31%

Нивото на високоликвидни средства кои се состојат од парични средства и парични еквиваленти, средства за тргување и вложувања во хартии од вредност изнесува 11% од вкупните средства на Банката.

Операции на финансиските пазари

Банката, во текот на 2022 година, продолжи успешно да ги услужува компаниите и физичките лица со купопродажба на девизи остварувајќи поголем промет во однос на претходната година. Најголемиот дел од девизните средства, СБ ги обезбеди од сопствени извори, а помал дел од останатите банки поддржувачи и НБРСМ. Вкупниот обем на девизниот пазар изнесуваше 1,5 милијарди евра, од кои 45% беа трансакции за купување на девизи, а 55% беа трансакции на страната на продажбата. Од аспект на валутната структура, 85% беа трансакции во евра, 13% трансакции во американски долари и само 2% трансакции во останати валути.

Управување со ризикот од промена на каматните стапки

Ризикот од промена на каматните стапки претставува веројатност промените во каматните стапки негативно да влијаат врз вредноста на финансискиот инструмент, портфолиото или Банката како целина.

Процесот на СБ за управување со ризикот од промена на каматните стапки ја одразува стратегијата на Банката за ризици, толеранцијата на ризици, деловните активности, севкупното оперативно опкружување и пазарните услови, имајќи ги предвид можните промени на каматните стапки и нивното влијание врз добивката и економската вредност на капиталот на Банката.

СБ ја препознава својата изложеност на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности (РПКСПБА) и потребата за негово ефикасно управување како интегрален дел од посветеноста на Банката да ги штити интересите на своите клиенти и акционерите. Во тој поглед, СБ ја препознава важноста на управувањето

со РПКСПБА во ефикасното управување со нејзиниот биланс на состојба, нејзиниот капитал и нејзиниот тек на заработка.

Банката ја анализира чувствителноста на нето каматните приходи и вредноста на капиталот од промената на каматните стапки. Оваа чувствителност произлегува од различните периоди на достасување како и од периодот на преоценка на различните позиции во билансот на состојба. Оценката на ризикот од промена на каматните стапки се врши преку следење на изложеностите кои произлегуваат од портфолиото на банкарски активности, земајќи го предвид фактот дека нема портфолио на тргување чувствително на каматни стапки во билансот на состојба на СБ.

Банката има воспоставено рамка за управување со ризикот од промена на каматните стапки со цел да се минимизираат ефектите од негативни промени во идните каматни стапки и да се обезбеди навремено идентификување, мерење, следење и ублажување на изложеностите на ризик од промена на каматните стапки. Рамката ги опфаќа факторите на ризик и нивна оценка, методологиите за мерење, методологијата за стрес тестирање, ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, неговата метрика и лимити со цел да се осигури негово соодветно мерење, следење и контрола.

Главната цел на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки е да се ублажи ризикот од создавање загуби кои произлегуваат од промените на пазарните каматни стапки до прифатливо ниво преку соодветно моделирање на структурата на каматочувствителните позиции во билансот на состојба и вонбилансните позиции.

На крајот од 2022 година, коефициентот на вкупната нето пондерирана позиција во однос на регулаторниот капитал беше под регулаторниот максимум од 20% и резултираше во незначителна изложеност кон ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

СБ продолжува да управува со изложеностите кон ризикот од промена на каматната стапка во портфолиото на банкарски активности преку воспоставување соодветна структура на позиции чувствителни на промени на каматните стапки, со цел тие средства и обврски да бидат во силна корелација, што резултира во незначителен јаз помеѓу преоценката и достасаноста, а со тоа и ниско ниво на изложеност на ризик од промена на каматните стапки.

Управување со валутен ризик

Во рамките на дневното управување со пазарен ризик, Банката води сметка и за управување со валутниот ризик, односно отворените девизни позиции во странски валути. Валутниот ризик е ризикот од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

Примарна цел на управувањето со структурата на валутната изложеност на Банката е да се намали влијанието од флукуациите на девизните курсеви.

Системот за идентификација, мерење, следење и контрола на валутниот ризик или девизниот ризик ги опфаќа сите активности и трансакции на Банката кои ги вклучуваат билансните и вонбилансните позиции кои се водат во странска валута и денарските позиции со девизна клаузула. Структурата на Билансот на состојба на СБ се состои од средства и обврски во различни валути, но главно во МКД и ЕУР.

СБ управува со валутниот ризик преку пресметка и следење на отворените девизни позиции на дневна основа, обезбедувајќи усогласеност со прописите и интерните лимити на изложеност во основните валути, поодделно, како и на агрегатно ниво. Банката ја одржува агрегатната девизна позиција т.е. изложеноста на валутен ризик во рамки на дозволеният регулаторен лимит кој изнесува 30% од сопствените средства на Банката.

Во 2022 година процесот на управување со валутен ризик беше реализиран во рамки на пропишаните регулаторни и интерни лимити на изложеност на валутен ризик.

Управување со оперативен ризик

СБ применува сеопфатна Рамка за управување со оперативниот ризик (ORMF) со цел идентификување, управување и спречување на оперативни ризици кои резултираат од несоодветни или паднати системи, внатрешни процеси, човечка грешка или надворешни влијанија.

СБ има конзистентна и високо квалитетна Рамка за управување со оперативен ризик со цел да:

- Промовира свесност за оперативниот ризик и култура за ризици во целата Банка, на тој начин понатаму придонесувајќи кон ефикасен процес и ефективна контрола;
- Воспостави комплет на фундаментални стандарди за управување со оперативниот ризик во Банката што води кон избегнување на неочекувани и катастрофални загуби и минимизирање на очекуваните загуби;
- Осигури дека деловните цели се исполнуваат со контрола на ризиците;
- Обезбеди економичност при работењето со намалување на обемни издатоци и избегнување на прекумерни или застарени контроли;
- Обезбеди конзистентност со соодветни најдобри практики и усогласеност со регулаторните (квантитативни и квалитативни) барања;
- Го подобри користењето на регулаторниот капитал во врска со оперативниот ризик;
- Го подобри квалитетот на информациите за оперативниот ризик што доведува до поинформирано донесување одлуки за ризик и распределување на капиталот.

Рамката има за цел да ги одржува оперативните ризици во рамки на умерен/низок профил на ризик и истата е во линија со апетитот за ризици на Банката и НБГ Групацијата.

Моделот за управување со оперативен ризик на СБ се базира на “модел со три линии на одбрана”, креиран за ефективно управување со оперативниот ризик (OR). Процесот на управување со оперативниот ризик (ORM процес) е силно вграден во дневните бизнис процеси на Банката.

Според дефиницијата на Базел, Рамката усвоена од страна на Стопанска банка, оперативниот ризик вклучува и правен ризик, ризик од неусогласеност, ризик од перење на пари и финансирање на тероризам, како и ризик од несоодветност на информативни системи.

Со унапредување на ORMF, Стопанска банка ги обезбедува основите, принципите и аранжманите на управување за дизајнирање, спроведување, следење, преглед и континуирано зајакнување на управувањето со оперативниот ризик низ целата банка.

Како круцијална аналитичка алатка во процесот на управување со оперативен ризик се смета примената на новото софтверско решение за управување со оперативен ризик (IBM GRC Platform Connected Risk) кое е во примена и на ниво на Групација како високо софистицирано аналитичко системско решение. Овој софтвер овозможува поефикасно управување со оперативен ризик, подобар преглед на изложеноста на Банката на овој ризик, многу подобар мониторинг и контрола на процесот на евидентирање на реализираните загуби, како и следење на процесот на иницирање и на статусот на реализација на Акциски планови.

Во управувањето со оперативниот ризик, Стопанска банка се базира на следниве клучни компоненти на рамката и нивните соодветни политики за внатрешно управување:

- Политика за управување со внатрешни настани (IEM Policy);
- Политика за клучни индикатори на ризик (KRI Policy);
- Политика за самопроценка и контрола на ризици (RCSA Policy).

Севкупниот фокус на процесот за управување со оперативен ризик (ORM процесот) во 2022 беше насочен на понатамошно зајакнување на функцијата за управување со оперативниот ризик во целата банка преку посветување значително внимание на пријавувањето штетни настани, мерки за нивно ублажување и дефинирање на оперативни ризици во сите сегменти. Подигнување на културата за оперативен ризик и свесноста за прашањата од оперативен ризик, како и зајакнато следење на изложеноста на оперативен ризик се постигнува со интензивна проактивна улога од страна на Секторот за управување со ризици, со намера изложеноста на оперативен ризик да се елиминира или ублажи во согласност со профилот на ризици на Банката, стратегијата за ризици и бизнис целите.

ORMF на СБ обезбедува структуриран пристап за управување со оперативниот ризик. Применува конзистентни стандарди и техники за проценка на оперативните ризици.

Во рамките на годишниот стрес тест на Банката се врши и стрес тестирање на оперативниот ризик чија цел е да ја оцени способноста на Банката за ублажување на главните загуби кои произлегуваат од несоодветни или неуспешни внатрешни процеси, луѓе и системи или од надворешни настани.

Адекватност на капиталот, Интерен процес на оценка на адекватност на капиталот и Стрес тест

Одржувањето силна капитална база како предуслов за раст на бизнисот и апсорбер на сите можни ризици претставува приоритет и главен фокус на Банката. Вкупниот регулаторен капитал на Банката со состојба од 31.12.2022 година изнесуваше 272,1 милиони евра, од кои основниот капитал (Tier 1) изнесуваше 270,6 милиони евра, а дополнителниот капитал (Tier 2) изнесуваше 1,5 милиони евра, што резултираше во коефициент на адекватност на капиталот од 16,65% со состојба од 31.12.2022 година.

Како дел од прудентно воспоставената Рамка на управување со ризици, Банката редовно спроведува Интерен процес на оценка на адекватноста на капиталот (ICAAP) и ја оценува отпорноста на адекватноста на капиталот преку стрес тестирања, при тоа земајќи ги предвид тековните околности и ризиците кои доминираат во моментот на стрес-тестирањето, предвидувајќи ги очекуваните ризици. Интерниот процес на оценка на адекватноста на капиталот (ICAAP) на Банката потврдува дека капиталот на СБ е доволен за покривање на сите материјални ризици на кои е изложена Банката, како и дека утврдениот вишок на капитал е повеќе од доволен да ги покрие сите ризици кои не може адекватно да се квантифицираат, но на кои Банката е изложена во текот на своите редовни бизнис активности. Како што е пропишано, стрес тестирањата се исто така интегрален дел од рамката за управување со ризици, особено потребни да обезбедат проценка и да обрнат внимание на големината на финансиските загуби и нивното влијание врз севкупниот бизнис, вклучувајќи ја и адекватноста на капиталот. Во текот на 2022 година, Банката спроведе различни стрес тест сценарија за да се испита во однос на чувствителноста на претходно утврден сет од екстремни но веројатни шокови, вклучувајќи и стрес тест сценарио кое ги опфаќа специфичните негативни околности кои се резултат на руско-украинската криза. Стрес тестирањата го земаа предвид влијанието од различни сценарија од доменот на кредитниот ризик, ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, ликвидносниот ризик, валутниот ризик и оперативниот ризик, како и сценарија кои вклучуваат комбинација од сите ризици.

Резултатите од стрес тестирањата докажаа дека Банката може да се справи и е отпорна дури и на многу песимистички претпоставки. Таквата отпорност воглавно го одразува прудентното управување со ризиците, добро воспоставениот бизнис модел, стратегијата, системите и процедурите кои овозможуваат одржлива и силна капитална база и позиција на висока ликвидност, како силен штит од сите можни ризици и шокови.

Активности за контрола на усогласеноста со прописите, спречување на перење пари и борба против финансирање на тероризмот

Во текот на 2022 година, Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите спроведе голем број на активности за следење на примената на сите релевантни новини во домашната и меѓународната регулатива поврзани со банкарското работење преку постојана имплементација на ефикасен систем за контрола на активностите на СБ во согласност со важечките домашни и меѓународни прописи. Овие активности вклучуваа:

- Воспоставување на ефикасни интерни процедури и организациски структури за идентификување, следење и управување со можните ризици поврзани со усогласеноста на СБ со важечките прописи;
- Континуирана обука на вработените на Банката;
- Редовно, најмалку на месечно и на полугодишно ниво, доставување на извештаи до Управниот одбор и Надзорниот одбор;
- Континуирана соработка со релевантните надворешни институции во согласност со Законот за банките;
- Редовно поднесување на извештаи до даночните органи на САД во согласност со Законот FATCA, итн.,

со што се обезбедува добра репутација и кредибилитет на СБ пред нејзините акционери, клиенти, инвеститори, регулаторни и супервизорски органи и други надлежни институции како и развој на култура за усогласеност со прописите кај сите вработени на СБ.

Во врска со активностите за Спречување на перење пари (СПП) и Борбата против финансирање на тероризам (БФТ), во текот на 2022 година Секторот спроведе низа активности за примена на мерките и активностите согласно Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (Закон), како и за подобрување и натамошно усовршување на интерните системи и процеси што се користат во Секторот на дневна основа. Исто така, во текот на 2022 година бројот на вработени во Секторот беше одржуван на ниво предвидено согласно со одредбите од Законот.

Секторот за контрола на усогласеноста на работењето со прописите ќе продолжи да ги врши своите редовни активности во насока на одржување и зајакнување на културата за усогласеност со прописите во рамките на СБ, како и постигнување севкупна усогласеност на работењето на Банката со релевантната регулатива како нејзина главна цел.

Заштита на лични податоци

Приватноста и доверливоста на клиентите на Банката е од најголема важност за Стопанска банка, имајќи ја предвид природата на банкарското работење и податоците што банките ги собираат за нивното секојдневно работење.

Во согласност со Законот за заштита на лични податоци, Банката има именувано Одговорно лице за заштита на лични податоци и континуирано превзема голем број на активности со кои се обезбедува дека податоците:

- ✓ обработуваат на етички и законски начин,
- ✓ се собираат за конкретни, јасни и легитимни цели и
- ✓ се чуваат и обработуваат со соодветно ниво на безбедност и само за временскиот период предвиден за исполнување на целите на собирање и обработка.

СБ има имплементирано голем сет на технолошки, административни и организациски мерки како и мерки за физичка безбедност со цел да се заштити доверливоста, интегритетот и достапноста на личните податоци. Во оваа насока, со цел да одговори на потребите на клиентите, Банката има воспоставено процедура за одговорање на поплаки поврзани со заштита на личните податоци со која ги разрешува поплаките поврзани со оваа тема и/или барањата поврзани со правата на субјектите на лични податоци во разумно време, како и протокол при нарушување на безбедноста на личните податоци, со што влева доверба кај субјектите на лични податоци дека Банката ги чува безбедно нивните податоци и ги обработува на законски начин.

Повеќе информации за начинот на кој СБ ги собира, обработува, користи, споделува и уништува личните податоци може да се најдат на веб-страницата на Банката во склоп на Политиката на приватност како и по барање на субјектите на лични податоци.

ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ЗА 2022 ГОДИНА

Стопанска банка АД – Скопје (СБ) е една од најголемите, најпрофитабилните и најсолидните системски банки во земјата со високо софистициран и ефикасен систем на корпоративно управување воспоставен преку следење на најдобрите практики, стандардите на НБГ Групацијата, соодветната регулатива, како и стратешките потреби на Банката и нејзините заинтересирани страни. Одговорното корпоративно управување е највисок приоритет за Банката што поддржува целосно спроведување на нејзиниот деловен план со оперативна извонредност и интегритет.

Извештајот за корпоративно управување се презентира на акционерите на СБ и на јавноста во согласност со Законот за трговски друштва, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка на Народна банка на Република Северна Македонија и Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва на Македонска берза.

1. Органи на СБ

1.1. НАДЗОРЕН ОДБОР

Надзорниот одбор на Стопанска банка АД - Скопје се состои од 7 членови, од кои 2 се независни, со утврден мандат од четири години, а ги именува Собранието на акционери. Составот на Надзорниот одбор во 2022 година е следен:

1. Маринис Стратопулос, **Претседател на Надзорниот одбор на СБ**, Генерален извршен директор на НБГ Кипар ДОО;
2. Христодолу Христодулос, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Генерален финансиски директор, Национална банка на Грција С.А. Атина;
3. Димитра Гудуфа, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Директор на Секторот за стратегија на Групацијата, Национална банка на Грција С.А. Атина;
4. Јанис Кајулис, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Раководител на Секторот за култура на ризик и канцеларија за проектен менаџмент за ризици на Групацијата, Национална банка на Грција С.А. Атина;
5. Владимир Филиповски, **независен член на Надзорниот одбор на СБ**, професор, Економски факултет – Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје; и
6. Сашо Ќосев, **независен член на Надзорниот одбор на СБ**, професор, Економски факултет – Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје.
7. Анастасиос Лизос, **член на Надзорниот одбор на СБ**, во пензија.

Последната самооценка на Надзорниот одбор потврдува дека сегашниот состав на Надзорниот одбор е таков што неговите членови имаат колективно и индивидуално

знаење, способности и стручно искуство како и интегритет и репутација соодветни за системска банка како СБ. Освен тоа, сите членови на Надзорниот одбор посветуваат соодветно време и фокусирање на нивните надзорни и стратешки одговорности.

Сите **критериуми за независност се запазени** и во извештајниот период **не е пријавен никаков судир на интереси** од ниту еден од членовите на Надзорниот одбор.

Одговорностите на Надзорниот одбор се утврдени во член 89 од Законот за банки и истите се инкорпорирани во Статутот на СБ, како што е подолу наведено:

1. одобрува деловна политика и развоен план на СБ и ја следи нивната имплементација;
2. именува и разрешува членови на Управниот одбор на СБ;
3. именува и разрешува членови на Одборот за управување со ризици на СБ;
4. именува и разрешува членови на Одборот за ревизија на СБ;
5. одобрува финансиски план/Буџет на СБ;
6. го организира Секторот за внатрешна ревизија, именува и разрешува директор на Секторот за внатрешна ревизија и ја следи неговата/нејзината работа;
7. одобрува годишен план на Секторот за внатрешна ревизија;
8. одобрува политика за сигурност на информативниот систем;
9. одобрува политики за управување со ризици на СБ;
10. одобрува политика за судир на интереси која утврдува можен судир на интереси и мерки и активности за негово избегнување;
11. во согласност со деловниот план, развојниот план, финансискиот план / Буџет и политиката за избегнување судир на интереси, одобрува политика за наградување;
12. одобрува и спроведува политика за избор, следење на работењето и разрешување на членови на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на СБ;
13. разгледува извештаи за работењето на Управниот одбор на СБ;
14. разгледува извештаи за работењето на Одборот за управување со ризици на СБ;
15. разгледува извештаи за работењето на Одборот за ревизија;
16. разгледува извештаи за работењето на Секторот за внатрешна ревизија;
17. разгледува извештаи за работењето на Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
18. одобрува годишна сметка и финансиски извештаи на СБ;
19. одобрува изложеност кон поединечно лице од над 10% од сопствените средства на СБ, или 10,000,001 евра, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народна Банка и Владата на РСМ;
20. одобрува трансакции со поврзани лица со СБ во износ од над 6.000.000 денари;
21. одобрува стекнување на капитални удели и купување на хартии од вредност во износ повисок од 5% од сопствените средства на СБ, освен купување на хартии од вредност издадени од Народна банка и Владата на РСМ;

22. одобрува предлог на Одборот за ревизија за назначување на надворешно друштво за ревизија, или предлог за раскинување на договорот со надворешното друштво за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
23. одобрува Политика за вршење на внатрешна ревизија;
24. разгледува извештаи од супервизијата, други извештаи доставени од Народна банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно превзема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на СБ;
25. одобрува годишен извештај за работењето на СБ и доставува мислење во писмена форма по истиот до Собранието на акционери на СБ;
26. разгледува извештај од надворешното друштво за ревизија и доставува мислење во писмена форма по истиот до Собранието на акционери на СБ;
27. одобрува Кодекс на етика на СБ;
28. одобрува Кодекс на корпоративно управување на СБ;
29. одлучува за делумно или целосно отпишување на кредитна изложеност врз основа на анализа за извршено отпишување подготвена од надлежниот сектор во банката;
30. разгледува извештај за трансакции со субјекти поврзани со банката, како и за износот на одобрени кредити и други форми на изложеност на лицата со посебни права и одговорности во банката, најмалку еднаш квартално; и
31. извршува други активности во согласност со важечките закони и одлуки на Народната банка.

****Работењето на Надзорниот одбор е подетално презентирано во Годишниот извештај за работењето на Надзорниот одбор во 2022 година, доставен до Собранието на акционери на СБ.*

1.2. Одбори на Надзорниот одбор на СБ во извештајната година

Надзорниот одбор има формирано одбори со цел да ја подобри ефикасноста на своето работење преку справување со сложени работи во помали групи и нивна подготовка за Надзорен одбор. Освен тоа, Надзорниот одбор има делегирано поединечни права за донесување одлуки на одборите до степен до кој е законски дозволено согласно соодветната законска регулатива и интерните одредби на Банката.

Нема значајни промени во структурата на одборите на Надзорниот одбор, односно Надзорниот одбор на СБ имаше три одбори во извештајниот период: Одбор за ревизија, Одбор за управување со ризици и Одбор за наградување.

А) ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈА

Одборот за ревизија на Стопанска банка АД - Скопје се состои од пет членови кои ги именува Надзорниот одбор со мандат од две години. Повеќето од членовите (3) се

членови на Надзорниот одбор, а останатите два члена се независни од кои еден член е овластен ревизор. Членови на Одборот за ревизија во 2022 година беа:

1. Антонио Велјанов, претседател на Одборот за ревизија (независен член и овластен ревизор);¹
2. Анастасиос Лизос, член (претставник од Надзорниот одбор);
3. Димитра Гудуфа, член (претставник од Надзорниот одбор);
4. Владимир Филиповски, член (претставник од Надзорниот одбор); и
5. Зорица Божиновска-Лазаревска, член (независен член).

Одговорностите на Одборот за ревизија се строго утврдени во Законот за банки, кои се пренесени во Статутот на СБ. Накратко, Одборот за ревизија е одговорен за разгледување на интегритетот на сметководственото и финансиското известување, разгледување и оценување на системите за внатрешна контрола и други слични активности кои обезбедуваат поддршка на Надзорниот одбор при неговата контролна функција. Подетално, *меѓу другото*, во текот на 2022 година Одборот за ревизија:

- ги разгледа (кварталните) извештаи на Секторот за внатрешна ревизија и неговите останати документи за известување и планирање, вклучувајќи ја и Политиката на Секторот за внатрешна ревизија,
- ги разгледа (кварталните) извештаи на Одборот за управување со ризици,
- изврши (квартално) разгледување на финансиските извештаи за консолидациски цели,
- ја одобри одлуката за утврдување на предлог за избор на надворешно ревизорско друштво,
- ги разгледа извештаите и плановите за усогласеност на работењето на Банката со прописите пред нивно доставување до Надзорниот одбор.

Како заклучок, Одборот за ревизија го следеше Годишниот план за работа и ги изврши своите должности во целосна усогласеност со соодветните законски прописи односно легислатива и стандардите на корпоративно управување.

Б) ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Одборот за управување со ризици на Стопанска банка АД - Скопје се состои од 9 членови кои ги именува и/или разрешува Надзорниот одбор (позициите на членовите во Одборот за управување со ризици се утврдени во Статутот на СБ). Со состојба на 31 декември 2022 година, членови на Одборот за управување со ризици на СБ се следните:

1. Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор, претседател;
2. Тони Стојановски - Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор, член;

¹ Г-дин Велјанов е исто така член на Институтот на овластени ревизори на Република С. Македонија, без надоместок.

3. Бојан Стојаноски - Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор, член;
4. Милица Чапаровска-Јовановска - Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор, член;
5. Илиас Пападопулос – Сениор директор за кредитен ризик, член;
6. Мирјана Трајановска – Сениор директор за ликвидност и финансии, член²;
7. Владимир Тренески – Сениор директор за корпоративно банкарство, член;
8. Мирко Аврамоски - Директор на Секторот за наплата, член; и
9. Емилија Стојанова - Директор на Секторот за управување со ризици, член.

Членовите на Одборот за управување со ризици, освен условите утврдени со Законот за банки, треба да имаат најмалку три години искуство во областа на финансиите или банкарството. Одговорностите на ОУР се следните:

1. Перманентно следење и оценување на степенот на ризичност на СБ и идентификување на прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите како резултат на изложеноста на СБ на ризик;
2. Воспоставување политики за управување со ризици и следење на нивната имплементација;
3. Следење на прописите на Народна банка кои се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на работењето на СБ со тие прописи;
4. Оценување на системите на СБ за управување со ризици;
5. Утврдување на краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена СБ;
6. Анализирање на извештаите за изложеност на ризик на СБ подготвени од страна на службите за оценка на ризик на СБ и предлагање стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
7. Следење на ефикасноста на функционирањето на системите за внатрешна контрола за управувањето со ризици;
8. Анализирање на ефектите од управување со ризиците врз перформансите на СБ;
9. Анализирање на ефектите од предложените стратегии за управување со ризиците, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
10. Оценување дали одредувањето на цени за производите и услугите на Банката е во согласност со нивото на превземени ризици и во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
11. Го информира, најмалку еднаш на секои три месеци, Надзорниот одбор на СБ за промените во ризичните позиции на СБ, промените во стратегиите за управување со ризиците, ефектите од управувањето со ризиците врз

²Г-ѓа М. Трајановска е исто така претседател на Надзорниот одбор на клириншката куќа КИБС АД Скопје.

перформансите на СБ, како и за превземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите; и

12. Одобрување на секоја изложеност кон поединечно лице повисока од 10% а до 20% од сопствените средства на СБ.

В) ОДБОР ЗА НАГРАДУВАЊЕ

Од месец ноември 2013 година, Одборот за наградување му помага на Надзорниот одбор во спроведувањето на Политиката за наградување на СБ.

Во согласност со Политиката за наградување на СБ, Одборот се состои од три членови на Надзорниот одбор, чие мнозинство треба да бидат независни членови, вклучувајќи го неговиот претседател, именувани од страна на Надзорниот одбор. Според тоа, во текот на 2022 година, составот на Одборот за наградување останува непроменет, односно:

1. Владимир Филиповски, независен член на Надзорниот одбор, Претседател;
2. Сашо Косев, независен член на Надзорниот одбор, член; и
3. Анастасиос Лизос, член на Надзорниот одбор, член.

Мандатот на членовите на Одборот за наградување е една година, со неограничено право на реизбор се додека тие се членови на Надзорниот одбор. Одговорностите на Одборот за наградување се регулирани во Политиката за наградување на Стопанска Банка АД Скопје и Деловникот за работа на Одборот за наградување, следејќи ги соодветните одредби на Одлуката на Народна банка за правилата на добро корпоративно управување во банките. Накратко, ОН му помага на Надзорниот одбор во утврдувањето и следењето на политиката за наградување и практиките на Банката.

Во текот на 2022 година Одборот за наградување одржа **три редовни седници**, како што пропишува локалната легислатива и во согласност со Деловникот за работа на Одборот за наградување. Следејќи го Годишниот план за работа, беа донесени следните главни точки:

- Го разгледа и одобри извештајот за наградување за 2022 година, вклучително и самоевалуација на членовите на Одборот за наградување како и Мислењето на Одборот за управување со ризици за Политиката на наградување;
- Ја утврди и одобри Листата на лица кои имаат влијание врз ризичниот профил на Банката (“*risk-takers*”) согласно Политиката на наградување;
- Редовно го разгледуваше трошокот за вработените и кадровската политика на Банката, осигурувајќи дека менаџментот го одржува трошокот за кадар и бројот на вработени во рамки на Буџетот;

- Го верификуваше предлогот за варијабилно наградување на раководниот кадар и на вработените во СБ за постигнување на добри резултати;
- Го разгледа и дискутираше по редовниот годишен извештај на внатрешната ревизија за спроведување на Политиката за наградување.

1.3. УПРАВЕН ОДБОР

Управниот одбор на Стопанска банка АД - Скопје се состои од четири членови кои ги именува и/или разрешува Надзорниот одбор, со мандат од четири години.

Следствено, составот на Управниот одбор во текот на 2022 година беше:

1. Диомидис Николетопулос, Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор;
2. Тони Стојановски, Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор³;
3. Милица Чапаровска-Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор, и
4. Бојан Стојаноски, Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор.

Членовите на Управниот одбор на СБ, освен условите утврдени со Законот за банки, имаат солидно искуство во СБ и во банкарскиот сектор на повисоки позиции и стручно познавање на работата и на банкарската регулатива.

Одговорностите на Управниот Одбор се следните:

1. Управување со СБ;
2. Претставување на СБ;
3. Извршување на одлуките на Собранието на акционери и Надзорниот одбор на СБ, односно грижа за нивното спроведување;
4. Покренување иницијативи и давање предлози за промовирање на работењето на СБ;
5. Именување и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, во согласност со одредбите од Законот за банки и Статутот на СБ;
6. Изготвување на деловна политика и развоен план на СБ;
7. Изготвување на финансиски план / буџет на СБ;
8. Изготвување на Политика за информативна сигурност на СБ;

³ Г-дин Стојановски е член на следниве организации:

- Македонска Берза, Претседател на Одборот на директори на Македонска берза АД Скопје; и
- Банкарска Асоцијација, Заменик Претседател (на доброволна основа).

9. Изготвување на Годишен извештај за работењето на СБ и негово доставување до Надзорниот одбор;
10. Изготвување на Кодекс на етика на Банката;
11. Давање на претходна согласност и доставување на предлози за отпис на побарувања до Надзорниот одбор;
12. Донесување одлука за продажба на побарувања; и
13. Вршење на други активности во согласност со законот, Статутот и актите на СБ.

Со цел за помош на Управниот одбор во извршување на деловниот план на Банката, СБ има формирано Извршен одбор кој покрај генералните директори ги вклучува и:

- Сениор директорот за ликвидност и финансии (Мирјана Трајановска),
- Сениор директорот за оперативни активности (Радмила Максимовиќ),
- Сениор директорот за корпоративно банкарство (Владо Тренески),
- Сениор директорот за продажба и мрежа на филијали (Татјана Калајџиева) и
- Сениор директор за кредитен ризик (Илиас Пападопулос).

1.4. КРЕДИТНИ ОДБОРИ

Други тела на СБ, утврдени со Статутот, се кредитните одбори со следните структура и овластувања со состојба на 31 декември 2022 година:

1. Извршен корпоративен кредитен одбор (ИККО): се состои од 6 членови и тоа:

- Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор на СБ, претседател
- Јанис Кајулис - Извршен член НБГ Групацијата назначен од Генералниот директор за кредитен ризик на НБГ Групацијата, член
- Тони Стојановски - Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор на СБ, член
- Бојан Стојановски, Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор на СБ, член
- Илијас Пападопулос, Сениор директор за кредитен ризик, член,
- Јанис Бормпакис, Претставник на Секторот за меѓународни активности на НБГ, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

ИККО одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - правно лице за финансирање во износ од ЕУР 5.000.001 до ЕУР 10.000.000. Сите финансирања што го надминуваат износот од ЕУР 10.000.001 ги одобрува Надзорниот одбор на СБ. ИККО, исто

така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки од Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно;

2. Кредитен одбор (КО): се состои од 5 членови и тоа:

- Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор на СБ, претседател
- Бојан Стојаноски - Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор на СБ, член
- Тони Стојановски, Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор на СБ, член
- Илијас Пападопулос, Сениор директор за кредитен ризик на СБ, член
- Владимир Тренески – Сениор директор за корпоративно банкарство на СБ, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

КО одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - правно лице во износ од ЕУР 2.000.001 до ЕУР 5.000.000. КО, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

3. Кредитен одбор за комерцијални клиенти (КОКК): се состои од 5 членови и тоа:

- Бојан Стојаноски - Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор на СБ, претседател
- Тони Стојановски, Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор на СБ, член
- Илијас Пападопулос, Сениор директор за кредитен ризик на СБ, член
- Владимир Тренески – Сениор директор за корпоративно банкарство на СБ, член
- Лидија Руменовска Саздова - Директор на Сектор за изготвување кредитни предлози, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

КОКК одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - правно лице во износ до ЕУР 2.000.000. КОКК, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други

активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

4. Повисок кредитен одбор за мали претпријатија (ПКОМП): се состои од 4 членови и тоа:

- Бојан Стојаноски - Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор на СБ, претседател
- Милица Чапаровска-Јовановска - Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, член
- Илијас Пападопулос, Сениор директор за кредитен ризик на СБ, член
- Дејан Крстевски - Директор на Сектор за кредитирање на мали претпријатија, член
- Емилија Стојанова Ивановска - Директор на Сектор за управување со ризици, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

ВКОМП одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - правно лице во износ од ЕУР 100.001 до ЕУР 500.000 и кон поединечен субјект – физичко лице од ЕУР 100.001. ВКОМП, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки од Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

5. Кредитен одбор за мали претпријатија (КОМП): се состои од 5 членови и тоа:

- Милица Чапаровска-Јовановска - Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, претседател
- Дејан Крстевски - Директор на Сектор за кредитирање на мали претпријатија, член
- Барбара Брезовска Поњавиќ или Драган Михаилов - Директор или Заменик директор на Секторот за управување со производи, член
- Михаела Атанасовска Стоичовска – Директор на Сектор за кредитен ризик, член
- Маја Русовска – Директор на Дирекција за кредитирање на мали претпријатија, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

КОМП одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - правно лице во износ до ЕУР 100.000. КОМП, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

Пониски нивоа на одобрување може да се утврдат со одлуки на Надзорниот одбор или со одобрување на релевантната кредитна политика.

6. Кредитен одбор за население (КОН): се состои од 5 членови и тоа:

- Милица Чапаровска-Јовановска - Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, претседател
- Барбара Брезовска Поњавиќ или Драган Михаилов - Директор или Заменик директор на Секторот за управување со производи, член
- Михаела Атанасова Стоичовска - Директор на Секторот за управување со кредитен ризик, член
- Татјана Калајџиева – Сениор Директор за продажба и мрежа на филијали, член
- Виолета Затенко - Директор на Дирекцијата за изготвување кредитни предлози за население, член.

Членовите се избрани без ограничување на мандатот.

КОН одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект - физичко лице во износ до ЕУР 100.000. КОН, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност, кога е потребно, со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно. Пониски нивоа на одобрување може да се утврдат со одлука на Надзорниот одбор.

Пониски нивоа на одобрување може да се утврдат со одлуки на Надзорниот одбор или со одобрување на релевантната кредитна политика.

*Кредитните одбори работат во согласност со соодветната кредитна политика усвоена од страна на Надзорниот одбор. Членовите на кредитните одбори се лица со посебни права и одговорности во СБ, или други вработени во СБ, или други лица кои се оценуваат како соодветно компетентни и искусни во односната кредитна област.

1.5. Политика на сукцесија

Планирањето на сукцесијата (наследувањето, заменувањето на високите менаџерски и контролни позиции) е суштинска компонента за развојот на секоја корпорација. Планирањето на овој сегмент е алатка за добро управување на организацијата со цел да се обезбеди континуирано ефективно работење преку континуитет на лидерство. Добрата програма за планирање на сукцесија има за цел да идентификува вработени / поединци со висок потенцијал и амбиција, да ги обучи и да обезбеди достапни таленти за идното работење.

Банката ја препознава важноста на процесот за планирање на сукцесијата за да обезбеди континуитет во непреченото високо успешно работење. Постојат одредени позиции во Банката кои се клучни за сегашниот и идниот раст на Банката. Затоа, важно е овие позиции да бидат доделени на соодветно квалификувани и најдобрите можни поединци. Од клучно значење е таквите позиции да се пополнат навремено за да се избегне каква било лидерска празнина.

Во текот на 2022 година Банката превземе подготвителни активности за подготовка на Политиката за сукцесија на НБГ Групацијата, вклучително прилагодување на истата на моделот и потребите на Банката како и на домашното законодавство.

Истата ќе се применува од 2023 година.

2. Организацииска структура

Организацииската структура на Банката ги следи најдобрите стандарди и барања од корпоративно управување и е создадена со цел да ги оптимизира бизнис процесите како би станале побрзи, поефтини и посигурни за сите инволвирани заинтересирани страни. Според Статутот на СБ, организацииската структура на Банката е утврдена со Одлука од страна на Надзорниот одбор, по предлог на менаџментот.

Заклучно со 31.12.2022 година, Банката е организирана во 21 сектори и мрежа од 62 филијали.

Организацииската структура е објавена и редовно се ажурира на веб-страницата на СБ.

2.а. Стопанска Лизинг ДООЕЛ Скопје

Согласно амбициозната деловна стратегија, Стопанска банка АД Скопје донесе одлука да инвестира во основање на небанкарска финансиска институција – давател на финансиски лизинг со што ја збогати понудата на финансиски услуги за клиентите и доби дополнителен извор на приходи.

Имено, согласно Решението на Министерство за финансии бр. 13-11054/2 од 11.2.2022 година, Банката успешно го основа друштвото за финансиски лизинг, Стопанска Лизинг

ДООЕЛ Скопје, во целосна (100%) сопственост на СБ. Друштвото започна со работа на 01 јули, 2022 година.

Работењето на Друштвото го контролира Надзорен одбор составен од четворица членови:

- Тони Стојановски, Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управен одбор на Стопанска банка АД – Скопје - Претседател,
- Милица Чапаровска – Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управен одбор на Стопанска банка АД – Скопје – член,
- Теодорос Спиropулос, Генерален извршен директор на НБГ Лизинг – член, и
- Евангелија Калупци, Заменик директор на Сектор за меѓународни активности на НБГ Групацјата – член.

Во согласност со Законот за трговски друштва, Надзорниот одбор ја ревидира годишната сметка на Друштвото и другите финансиски извештаи, предлогот за распределба на добивката, го разгледува годишниот извештај во врска со работењето во деловната година и врши други активности согласно закон.

Дополнително, Стопанска Лизинг е управувана од страна на еден управител именуван од страна на Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје. Станува збор за Жарко Кржаловски, кој повеќе од 13 години работи во лизинг дејноста на раководни позиции и има репутација на еден од најдобрите продавачи во земјата.

Покрај финансиските импликации, системски значајна банка со традиција и бренд како Стопанска банка АД – Скопје како и нејзиниот оперативен, менаџерски и финансиски капацитет, е очекувано да има широка понуда на финансиски услуги на пазарот во земјата. Нудењето на финансиски лизинг преку посебно Друштво за оваа финансиска активност ја збогати понудата на Банката за своите клиенти и ќе има позитивно влијание врз билансите на СБ но и врз севкупниот пазар на лизинг во Република С. Македонија.

3. Акционерска структура

Во текот на 2022 година нема значителни промени во акционерската структура: Национална Банка на Грција С.А. - Атина поседува 94,6% од обичните акции, додека 5,4% од акциите се во сопственост на останатите малцински акционери. НБГ се претставени со 5 членови во Надзорниот одбор на СБ, а останатите 2 члена се независни.

Во извештајниот период, ниту еден член на Надзорниот одбор и Управниот одбор не поседува обични акции со право на глас во Стопанска банка АД – Скопје. Во однос на приоритетните кумулативни акции без право на глас, еден член на Надзорен одбор и еден член на Управен одбор поседуваат мал незначителен број на акции (помалку од 0.1%).

Со состојба на 31 декември 2022 година, почетниот капитал (основниот капитал) се состои од 17.460.180 обични акции со номинална вредност од MKD 201,1 по акција и 227.444 приоритетни акции со номинална вредност од MKD 400,00 по акција. Истите се регистрирани и се водат во Централниот депозитар на хартии од вредност. Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза, подсегментна законска котација, а кодот под кој тие котираат е: СТБ (обична акција) ИСИН број MKСТБС101014 и СТБ (приоритетна кумулативна акција) ИСИН број MKСТБС120014.

4. Исплата на дивиденда и Политика за дивиденда

По приватизацијата на Стопанска банка во 2000 година, примарна цел на главните акционери беше да се реструктурира Банката во стабилен, солиден и доверлив фактор во економијата, кој ќе биде столб и партнер на клиентите. По долг период на реструктурирање и чистење на загуби од минатото, Банката почна да создава профит, кој се реинвестираше во Банката и се користеше да ја обезбеди нејзината денешна лидерска позиција.

Стопанска банка има издадено два типа на акции:

- Обични акции со право на глас: 17.460.180 со номинална вредност од MKD 201.1;
- Приоритетни акции без право на глас: 227.444 со номинална вредност од MKD 400.

Правото на дивиденда за приоритетните акции е утврдено во Одлуката за издавање акции од Втората емисија АД бр. 32 / 20.06.1991 и Одлуката за издавање акции од Четвртата емисија АД бр. 102 / 30.05.1996 година. Во согласност со овие решенија донесени од Собранието на акционери, дивидендата на приоритетните акции се утврдува во висина на каматата на орочени денарски депозити на население за период од 1 (една) година, зголемена за соодветниот процентен поен. Во согласност со овие одлуки за издавање на акции и Законот за трговски друштва, приоритетните акционери имаат право на загарантирана кумулативна дивиденда и Банката истото во целост го почитува.

Банката има стабилна и предвидлива политика на дивиденда за приоритетните акции, т.е. фиксна каматна стапка заснована врз пазарната каматна стапка што служи како референтна вредност што однапред им дава на акционерите индиции за дивидендата што ќе ја добијат.

Во однос на политиката на дивиденда поврзана со обичните акции, Банката ги зема предвид капиталот и другите регулаторни барања што треба да ги поддржат деловните потреби и аспектите на раст. По обезбедување на споменатите приоритети, останатото е предмет на дискреција на акционерите врз основа на одлука донесена од Собранието на акционери.

Имајќи ги предвид неизвесностите во макро-економското опкружување во текот на 2022 година, Стопанска Банка се воздржа од носење одлука за распределба на дивиденда на сопствениците на обичните акции. Дополнително, како и во досегашното работење, при распределбата на добивката Банката приоритетно се грижи за обезбедување на капитал потребен за справување со сите ризици, па така во текот на 2022 на Собранието на акционери се донесе одлука за прераспределба на акумулираната добивка од 2019 година или износ од 307.500.000 денари во акумулирана добивка која нема да биде расположлива за исплата на дивиденда на акционерите во иднина, како и распределба на износ од 1.543.456 илјади денари од добивката остварена во 2021, исто така наменета за регулаторен капитал, односно вкупно 1.850.956 илјади денари (цца 30 милиони евра), со цел да обезбеди високо ниво на адекватност на капитал од 16.00% и да го поддржи Деловниот план на Банката во наредниот период.

Во однос на сопствениците на приоритетни акции, а врз основа на релевантните Одлуки за издавање на акции, Собранието на акционери одобри распределба на дивиденда во вкупен износ од 1,137,220 денари или дивиденда во бруто износ од 5 денари по акција.

Ваквиот пристап на Банката кон дивидендната политика е високо прудентен, пристапувајќи внимателно кон наредниот период, следејќи ги и насоките и препораките дадени од Народна банка во однос на распределбата на дивидендата, со што се заштитува и целиот банкарски систем од посериозни последици од кризата.

5. Кодекс на корпоративно управување

СБ е целосно посветена на обезбедување рамка за корпоративно управување во согласност со законските одредби и меѓународните стандарди.

Следствено, Кодексот за корпоративно управување на СБ е подготвен во согласност со важечките закони како и стандардите за корпоративно управување на Групацијата НБГ и е усвоен од страна на Надзорниот одбор. Структурата на управување, акционерските права, должностите и одговорностите, начинот на работење на органите на Банката и слично, утврдени во Кодексот за корпоративно управување, ги спроведуваат, почитуваат и унапредуваат сите членови на органите на Банката.

Понатаму, како котирано акционерско друштво на Македонска берза, Стопанска банка го применува Кодексот за корпоративно управување за котираните друштва кој беше донесен во октомври 2021 година. За повеќе детали за имплементацијата на овој Кодекс, погледнете ги Прашалниците за самооценување објавени на веб-страницата на СБ.

Како составен дел на овој Извештај, а во однос на член 384-а од Законот за трговските друштва и член 42-а од Правилата за котација на Македонската берза, Управниот одбор потпишува Изјави за спроведување на Кодексот за корпоративно управување на СБ и Изјава за спроведување на Кодексот за корпоративно управување за котираните друштва

на Македонската берза. Двете изјави се составен дел на овој Извештај (видете го Додаток 1 подолу).

6. Политика за конфликт на интереси

Политиката за разрешување конфликти се утврдува во согласност со Законот за банки и Статутот на СБ и истата предвидува лицата со посебни права и обврски да дадат писмена изјава за постоењето, доколку има, на конфликт на нивните лични интереси со интересите на СБ, на секои шест месеци. Личните интереси исто така вклучуваат и интереси со поврзани лица со тие лица, според одредбите во Законот за банки. Конфликт помеѓу личните и интересите на Банката постои во услови кога финансиските или од друг вид дејност или фамилијарните интереси на личноста се доведуваат во прашање при донесувањето одлуки, склучувањето договори, или извршувањето други деловни активности. Финансиските, деловните и фамилијарните интереси претпоставуваат генерирање монетарни или друг вид бенефити, директно или индиректно, од страна на тие лица. Истите не присуствуваат на дискусиите при усвојувањето на одлуките, склучувањето на договорите, или извршувањето други деловни активности доколку нивната објективност е доведена во прашање поради постоење на конфликт помеѓу нивните лични интереси и интересите на СБ. Изјава за постоење на конфликт на интереси исто така се дава пред состанок за дискутирање или одобрување одлуки, склучување договори, или извршување друга деловна активност. Писмената изјава се доставува до Надзорниот одбор и Управниот одбор на СБ, со наведување на причините поради кои постои конфликт на интереси помеѓу личните и интересите на СБ.

Во текот на 2022 година нема пријавено судир на интереси од членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор или од кој било друг член на органите на СБ.

7. Надворешни услуги

Надзорниот одбор на Стопанска банка ја усвојува Политиката за надворешни услуги што е усогласена со стандардите на НБГ Групаацијата и националното законодавство, вклучувајќи ги и релевантните подзаконски акти на Народната банка на Република Северна Македонија.

Во согласност со Политиката за надворешни услуги, Одборот за управување со ризици го разгледа списокот на надворешни услуги и ги утврди критичните / важните функции кои се од надворешен субјект и за кои се презема посебна грижа. Поточно, следниве услуги се утврдени како критични / важни функции:

- ИТ услуги (Хостинг, одржување и оперативна поддршка на основниот систем T24, SAP, SWIFT, системи за управување со картички и други системи на СБ, развој на софтвер во SAP и развој на софтвер во T24);

- Транспорт на пари;
- Картични услуги (центар за обработка на картички, процесор за е-трговија, персонализирање на картички, back-up пристап, итн.);
- Активности за рана наплата на побарувања од население; и
- Спроведување на правни постапки за наплата на долговите пред надлежните органи.

8. Политика за наградување за 2022 година

На 33-та седница на Собранието на акционери, одржана на 19 јули 2013 година, Стопанска банка усвои Политика за наградување, која е во линија со оперативната политика и бизнис стратегијата на Банката, нејзините вредности, цели и долгорочни интереси. Истата инкорпорира мерки за избегнување или минимизирање на конфликтите на интереси или било какво негативно влијание врз солидното, прудентно и добро управување со ризиците кои ги презема Банката и за превенција на прекумерно преземање на ризици, и придонесува кон заштита на капиталната позиција на Банката.

Фиксниот надоместок се состои од конкурентна основна бруто-плата исплатена на месечно ниво, што обезбедува сигурност и предвидливост на сите вработени во СБ. При утврдување на висината на фиксното наградување, Банката има одредени клучни показатели за успешност за секоја позиција што зема предвид различни финансиски и нефинансиски параметри. Тоа првенствено го одразува соодветното професионално искуство и организациската одговорност на персоналот. Фиксниот надоместок се проценува и утврдува и во релација со банкарскиот пазар со цел да се постават платите на конкурентни нивоа.

Варијабилниот надоместок е помал дел од вкупниот надоместок на менаџментот и вработените во СБ (14%). Уште поважно, Банката има јасно дефинирани кредитни политики и апетит за ризик (одобрени на највисоки нивоа: Групацијата НБГ и Надзорниот одбор на Банката). Дополнително, сите кредитни ризици се преземаат на ниво на одбори, т.е. не се носат кредитни одлуки од еден вработен. Затоа, преземањето ризик на индивидуално ниво е минимизирано и вработените во строги политики. Дополнително, кога се исплаќа варијабилен надоместок, Политиката за наградување пропишува дека наградувањето не се одредува врз основа на автоматска процедура („формулаичен пристап“), туку треба да ги земе предвид перформансите на вработениот, засегнатата единица и вкупните резултати на Банката. Не е дозволено гарантирано варијабилно наградување, т.е. варијабилниот надоместок зависи од севкупниот успех на Банката и обично се одобрува само откако ќе се потврдат резултатите на крајот на годината, така што го зема предвид целокупниот успех и стабилност на Банката пред да одобри награди за менаџментот и неговите вработени.

Поради цврстото придржување на Банката до Етичкиот кодекс и целосното усогласување со законодавството и внатрешната политика, секој неуспех на вработениот да се

придржува кон внатрешните акти односно етичкиот кодекс на Банката не може да се надомести со добро финансиско работење.

Во однос на контролните функции, Надзорниот одбор преку Политиката за наградување и клучните индикатори за работење го утврди начинот на наградување на оваа категорија на вработени, кој не зависи од активностите и работењето на единиците кои се предмет на нивна контрола.

Последниот преглед и изменување на Политиката за наградување го направи Собранието на акционери на 29.06.2021 година.

Во согласност со Законот за трговски друштва и правилата од Одлуката за добро корпоративно управување, подолу е наведено наградувањето во Стопанска банка согласно регулаторните барања.

Нема никакви суштински измени во пристапот на наградување во Банката во текот на 2022 година. Во 2022 година не се плаќа надоместок во акции или други права што даваат право на стекнување на акции на СВ.

I. Надзорен одбор

Во согласност со најдобрите практики, членовите на Надзорниот одбор се компензираат само со фиксен надомест, одобрен од Собранието на акционери, со цел да се минимизира каков било судир на интереси помеѓу контролата и управувањето со Банката.

а) Претставници на акционерите

Во согласност со Одлуката на Управниот Одбор на НБГ, сите службеници од НБГ С.А. Атина кои учествуваат во Надзорниот Одбор на СВ како претставници на акционерите *не добиваат* “надоместок за членство”. Информациите за наградувањето што го добиваат како вработени во НБГ С.А. Атина се сметаат за доверливи и не може да се објавуваат.

Г-динот Лизос, претставник на акционерите во Надзорен одбор кој веќе не е вработен во НБГ Групацјата, добива надоместок за неговата работа на ист начин како што е подолу опишано за независните членови.

б) Независни членови

Независните членови имаат право на надомест во нето износ од ЕУР 400 на месечна основа за нивно учество во Надзорниот одбор и нето износ од ЕУР 100 (за претседателот) и нето износ од ЕУР 50 (за членовите) по седница за нивно учество во Одборот за

наградување. Проф. Филиповски добива надоместок од ЕУР 100 нето износ на месечна основа за неговото учество во Одборот за ревизија.

Врз основа на плата и надоместоци од плата како вработени на Економскиот факултет во рамки на универзитетот Кирил и Методиј – Скопје:

- проф. Филиповски примил бруто износ од МКД 1.668.809 (годишно), додека пак
- проф. Ќосев примил бруто износ од МКД 1.337.946 (годишно).

II. Управен одбор

Во 2022, вкупен бруто износ од МКД 29.742.392 (фиксен надоместок од МКД 24.697.401 и варијабилан надоместок од МКД 5.044.991) е исплатен на четворица членови на Управниот Одбор.

Надоместок на членови на Управен одбор, по член, 2022 година, бруто износ во денари

#	Фиксен надомест		Варијабилан надомест		Вкупен надомест	
1	МКД	8,547,441	МКД	1,708,175	МКД	10,255,616
2	МКД	5,377,902	МКД	1,007,630	МКД	6,385,532
3	МКД	5,386,029	МКД	1,164,593	МКД	6,550,622
4	МКД	5,386,029	МКД	1,164,593	МКД	6,550,622
УО, вкупно	МКД	24,697,401	МКД	5,044,991	МКД	29,742,392

III. Вработени со материјално влијание врз ризичниот профил и профитабилноста на Банката

Вработените кои потпаѓаат во оваа категорија се определуваат во Политиката за наградување на СБ. Оваа категорија го вклучува менаџментот кој е одговорен за материјални бизнис делови, управување со ризици и контролните функции во Стопанска банка АД – Скопје. Вкупно 26 вработени се вклучени во оваа група.

Вкупен бруто износ од МКД 67.630.706 (фиксен надоместок од МКД 59.339.697 и варијабилан надоместок од МКД 8.291.009) е исплатен на вработените со материјално влијание врз ризичниот профил и профитабилноста на Банката.

IV. Други лица со посебни права и одговорности

Други лица со посебни права и одговорности се сметаат секторските директори, замениците секторски директори и директорите за специфични прашања кои не се опфатени во претходната категорија. 15 вработени се вклучени во оваа група.

Вкупен бруто износ од МКД 35.119.452 (плата од МКД 31.432.643 и надоместоци од МКД 3.686.809) е исплатен на другите лица со посебни права и одговорности.

* На крајот од 2022 година, вкупната кредитна изложеност кон лицата со посебни права и одговорности изнесува МКД 75,864.6 илјади што претставува 0.45% од

сопствените средства на Банката (значително под регулаторниот лимит од 3% од сопствените средства на Банката по лице со посебни права и одговорности и лицата поврзани со него).

9. Корпоративна општествена одговорност

Стопанска банка АД – Скопје е една од најактивните општествено одговорни компании во земјата, постојано грижејќи се за заедницата од која потекнува. Преку поддршка на одржливи проекти за промоција на културата, едукацијата, спортот и здравјето Банката е вклучена во речиси секоја сфера на живеење и делување.

2022 година продолжи да биде под знакот на истрајноста, упорноста и потребата од заздравување на економијата, како и од воената и енергетската криза, па затоа Банката и во 2022 година продолжи да биде финансиски партнер од доверба на компаниите и на граѓаните преку понуда на финансиски решенија, производи и услуги и нивно прилагодување кон потребите и апетитите на клиентите.

Во текот на 2022 година Банката реализира голем број на општествено одговорни активности како:

- Донација на медицинска опрема за Градската болница „8-ми септември“ во Скопје
- Спонзорство на „Струмички карневал“ 2022 година
- Спонзорство на „Охридско лето“ 2022 година
- Спонзорство на „Скопско лето“ 2022 година
- Спонзорство на „Галичка свадба“ 2022 година
- Главен спонзор на Скопскиот триатлон 2022
- Спонзорство за Економски факултет Скопје при универзитетот Св. Кирил и Методиј - Скопје
- Спонзорство на Стопанска комора на Северна Македонија
- Спонзорство на Северозападна стопанска комора на Северна Македонија
- Спонзорство на Скопје Економик и Финансиски Форум
- Спонзорство на Балкан Економик Форум
- Годишно спонзорство на Македонски Олимписки Комитет
- Вредни спортски донации преку ваучерите издадени од Агенција за спорт и млади.
- Организирани активности за садење на цветни аранжмани на урбани површини во Скопје по повод Денот на штедење и празникот на жената – 8ми Март
- Спонзорство за издавање на книги на еминентни професори и професионалци
- Донација од масовниот настан „Вози право, вози здраво“ на паркинг места за велосипеди во 15 средни училишта
- Проектот кој секоја година го повторуваме со 70 нови засадени зимзелени дрва - набавка на големи садници природни елки за филијалите и нивно засадување во природа по новогодишните празници.
- Започнување на голем зелен проект „Зелен сид“ со засадување на 350 повеќегодишни дрвја покрај Кејот на Вардар во должина од 14км. Проектот “Зелен

сид“ продолжува и во следните две години и се планира да има вкупно засадени околу 2000 повеќегодишни дрвја: даб, јапонски цреша, јавор, црвен јавор и други.

Како заклучок, стратегијата за ООП на Банката во 2022 година е да продолжи да има значајна улога во заедницата од каде што потекнува и функционира и постојано да ја проширува поддршката на проектите од различни сегменти и дејности, со фокус на селектирани области кои традиционално ги поддржува Банката. Сите овие активности значително додаваат на брендот и на репутацијата на компанијата како општествено одговорна институција.

Банката ќе продолжи и во следните години да ги препознава и поддржува проектите кои се од интерес на пошироката популација.

9.а. Родова еднаквост и инклузивност

Моделот на управување и работење на Стопанска банка АД – Скопје се заснова пред се на разновидност на таленти кои ги имаат потребните вештини, искуство и корпоративна култура да одговорат на предизвиците на банкарското работење и потребите на клиентите и сите засегнати страни на Банката.

Преку различни програми и активности, Банката континуирано поттикнува инклузивна работна средина каде што секој вработен добива еднаква шанса за напредок и реализација на сопствениот потенцијал, без дискриминација по било кој основ. Ваквите принципи постојано Банката наоѓа начини како да ги инкорпорира и унапреди во сите процеси, вклучително и во регрутирањето, обучувањето, развојот и задржувањето на вработените.

Во оваа насока, од аспект на родова еднаквост и инклузивност, Банката има добро балансирана родова структура на **сите нивоа**. Било каков „дисбаланс“ на одредено ниво, вклучително и во телата на Банката, се должи на конкретните околности (постоечки кадар, достапни кандидати за нови работни места, потребите на Банката, итн.), регулаторните барања и посветеноста кон унапредување на најдобрите таленти во дадениот период без разлика на родова или друг вид припадност.

Следствено, на ниво на цела Банка, односно од вкупниот број на вработени во Стопанска банка АД – Скопје заклучно со 31.12.2022 година:

- Од вкупно 942 вработени, 306 лица се мажи, односно 32%, а 636 се жени, односно 68%.

Иста родова структура има Банката и во однос на лицата со посебни права и одговорности (т.н. senior management) исклучувајќи ги доленаведените тела, односно:

- 20 директори/заменици директори на сектори се жени (63%),
- 12 директори/заменици директори на сектори се мажи (37%).

Во однос на телата на Банката, односно во контекст на препораката од ККУ за котирани друштва на Македонска берза за родова еднаквост до 2025 година, со која се промовира најмалку 30% жени во телата на котираните друштва, во 2022 година Банката ја има следната ситуација:

Статутарно тело на СБ	Вкупно членови	Членови жени	%	Мерки за обезбедување на 30% родова еднаквост
Надзорен одбор	7	1	15%	При следното именување на членови на Надзорниот одбор Банката ќе ја има предвид ваквата поставеност и родовата припадност ќе биде дел од критериумите во профилирањето при промена / дополнување на составот на Надзорниот одбор.
Одбор за ревизија	5	2	40%	Препораката е имплементирана. Банката ќе настојува да го задржи постојниот баланс на родова еднаквост во иднина.
Одбор за наградување	3	-	0%	Членовите на Одборот за наградување се статутарно и регулаторно определени да бидат мнозинството независни членови – претставници на

				Надзорниот одбор како и членови со конкретно искуство релевантно за работењето на Одборот.
Одбор за управување со ризици	9	3	33%	Препораката е имплементирана. Банката ќе настојува да го задржи постојниот баланс на родова еднаквост во иднина.
Управен одбор	4	1	25%	Препораката е делумно имплементирана. Не се планираат дополнителни мерки.

9.6. Резиме на соработка на Банката со засегнати страни

Како една од најголемите организации во земјата, Стопанска банка АД – Скопје го препознава влијанието што го има врз голем број на засегнати страни – акционерите на Банката, вработените, клиентите, депонентите, релевантните институции како и генерално населението врз чии животи неминовно влијае работењето на Банката.

Во оваа насока, во изминатата година Банката продолжи да дава приоритет на соработката со сите засегнати страни со цел да изгради уште посилни односи и да промовира заеднички успех и благосостојба за сите.

- Почнувајќи од акционерите, како сопственици на Банката, Банката имаше континуирана и активна комуникација со инвеститорската јавност во текот на цела 2022 година. Особено треба да се истакне континуираното обезбедување правни и останати услови за обезбедување на простор за разрешување на било кое прашање што го имаат акционерите во однос на нивните барања кон телата на Банката и Собранието на акционери.
- Вработените на Банката претставуваат една од најважните засегнати страни и Банката континуирано вложува во развојната кариера на вработените и нивното наградување. Дополнително, Банката во 2022 година продолжи да гради безбедна работна средина пред се во контекст на сеуште постоечките ризици од пандемијата Ковид-19 (воведување на концепт работа од дома, ротации, тестирање на вработените, итн.), култура на отворена комуникација и еднаков третман на сите вработени, итн.;
- Клиенти остануваат главен фокус на Банката и Банката продолжи да се фокусира на обезбедување висококвалитетни услуги и производи кои ги задоволуваат нивните специфични потреби;
- Банката, водејќи се од принципот на целосно усогласено работење со законите и етичките кодекси, исто така, ги цени професионалните односи со регулаторите и продолжи тесно да соработува со институциите и да работи на имплементација и прифаќање на регулаторните барања. Проактивно се ангажира со регулаторните

тела за да се разберат добро новите обемни регулативи и континуирано се преземаат голем број на чекори за соодветно да се приспособи работењето на Банката во менувачката регулаторна рамка.

Генерално, соработката на Банката со сите засегнати страни е важен дел од севкупниот успех остварен во 2022 година. Стопанска банка АД – Скопје останува посветена на градење силни односи со сите засегнати страни, а се со една цел – успехот на Банката да биде успех на целата заедница.

Прилог 1

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ со Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка АД - Скопје

Согласно член 384-а од Законот за трговските друштва, Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје (во натамошниот текст: СБ) го потврдува следното:

СБ ги применува принципите и е во согласност во сите материјални аспекти со Кодексот за корпоративно управување на СБ во 2022 година.

Кодексот за корпоративно управување на СБ е подготвен во согласност со важечкото законодавство и стандардите за корпоративно управување на НБГ Групацијата. Кодексот има за цел да обезбеди јасен опис на системот на корпоративно управување во Банката, правата и одговорностите на нејзините тела, улогата на контролните функции итн., како и да ги поддржува интересите на Банката на долгорочна основа во корист на депонентите и клиентите, акционерите, вработените и сите други засегнати страни. Кодексот промовира континуитет, конзистентност и ефективност на начинот на кој Банката е надгледувана и управувана и претставува основен документ за добро управување во насока на поддршка и унапредување на деловниот интерес и репутацијата на Банката.

Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка АД – Скопје е достапен на веб-страницата на Банката.

УПРАВЕН ОДБОР

Диомидис Николетопулос

Генерален извршен директор и
Претседател на Управен одбор

Тони Стојановски

Генерален директор за корпоративно банкарство
и член на Управен одбор

Милица Чапаровска - Јовановска

Генерален директор за банкарство на мало
и член на Управен одбор

Бојан Стојаноски

Генерален директор за управување со ризици
и член на Управен одбор

Во согласност со член 42-а од Правилата за котација на Македонската берза АД – Скопје, Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје (во понатамошен текст: СБ), ја издава следната:

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ

со Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котиран на Македонска берза АД – Скопје

Ние, членовите на Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје, изјавуваме дека СБ во своето работење го применува Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котиран на Македонска берза АД Скопје, објавен на интернет страната на Берзата www.mse.mk.

СБ ги применува принципите и најдобрите практики на корпоративното управување предвидени во Кодексот според пристапот „примени или појасни зошто не се примени“, преку пополнување на Прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот.

Со оваа Изјава потврдуваме дека Прашалниците се објавени на СЕИ-НЕТ и на интернет страницата на СБ и дека одговорите во истите се точни и вистинити и веродостојно ја отсликуваат примената на принципите и најдобрите практики на корпоративното управување од страна на СБ пропишани со Кодексот за корпоративно управување.

УПРАВЕН ОДБОР

Диомидис Николетопулос

Генерален извршен директор и
Претседател на Управен одбор

Тони Стојановски

Генерален директор за корпоративно банкарство
и член на Управен одбор

Бојан Стојаноски

Генерален директор за управување со ризици
и член на Управен одбор

Милица Чапаровска - Јовановска

Генерален директор за банкарство на мало
и член на Управен одбор

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

11 ОКТОМВРИ, 1000 СКОПЈЕ
телефон: +389 (0)2 3295-295
E-mail: **sbank@stb.com.mk**
[http:// www.stb.com.mk](http://www.stb.com.mk)